

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2018-05-23

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

Mjölkkrisen – en kris för vem?

En kvantitativ innehållsanalys av rapporteringen om mjölkkrisen i
riks- region- och lokalpress

Författare: Lovisa Blomberg och Emelie Forsberg

Handledare: Gabriella Sandstig

Kursansvarig: Marina Ghersetti

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

This study is a content analysis of the Swedish news media reporting of the milk crisis during the years 2014 to 2016. The aim with this study is to examine how the milk crisis was reported in the five largest newspapers and the five largest local newspapers within the countys with the highest cow density. The five largest newspapers were Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten, Dagens Industri and Sydsvenskan. The local newspaper were Hallandsposten, Barometern, Kristianstadsbladet, Vestmanlands Läns Tidning and Östgöta Correspondenten.

The study aims to find out how often the newspapers reported about the milk crisis, how much space the crisis received, how the crisis was framed and which participants that dominated. To succeed with this aim four questions were constructed.

1. How often was the milk crisis reported about and how much space did the phenomenon receive?
2. How was the milk crisis framed?
3. Which participants dominated the milk crisis?
4. How were the dairy farmers described?

The aim and questions have been answered using a quantitative content analysis together with theories about news selection, agenda setting, news frame and framing. Earlier research have also been used to support the result of the study, mainly the rural research. There was a total selection made of the articles during the time period 2014 to 2016 in the selected newspapers that contained the words “milk crisis”, “the milk crisis” or “milk + crisis”. The total material was 189 articles.

The result shows that the newspaper wrote the most about the milk crisis during 2015. Of all the articles 57 % were portrayed negative, with the peak from july to december 2015. The articles did not use cases often, only in 24 % of the articles. When the articles did use cases the majority was dairy farmers. The local newspapers used dairy farmers more frequently than the largest newspapers. The results shows that the most occurring participant was organizations and companies, both for the local newspapers and the largest newspapers.

They occurred in 63 % of the articles. However, the politicians received the most space in the articles through quotes and references despite the fact that they did not occur as often. It also shows that the majority of the headlines did not mention the dairy farmers at all. In the introduction and body of text the local newspapers wrote dairy farmers more frequently than the largest newspapers while the largest newspapers wrote farmer more frequently.

Key words: the milk crisis, dairy farmers, rural area

Nyckelord: mjölkkrisen, mjölkbönder, landsort

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Tidigare forskning	4
2.1 Ruralforskning	4
2.2 Uppsatser.....	5
3 Teoretiskt ramverk	7
3.2 Dagordningsteorin.....	7
3.3 Nyhetsinramning	8
3.4 Framing	9
4 Syfte och frågeställningar	10
5 Metod	11
5.1 Kvantitativ innehållsanalys	11
5.2 Urval.....	11
5.3 Kodschema.....	12
6 Validitet	14
6.1 Begreppsvaliditet	14
6.2 Intern validitet	14
6.3 Extern validitet.....	15
6.4 Mätfel	15
6.5 Reliabilitet.....	15
6.6 Resultatvaliditet	16
7 Resultat och analys	17
7.1 Mjölkkrisens rapportering och utrymme i nyhetsartiklar	18
7.2 Inramning av mjölkkrisen	20
7.3 Mjölkkrisens dominerande aktörer i media	22
7.4 Medias benämning av mjölkbönderna	25
7.5 Sammanfattning	27
8 Diskussion	29
Referenslista	32
Bilagor	34
Bilaga 1, Kodschema	34
Bilaga 2, Figurer ej presenterade i resultat	38

1 Inledning

För 30 år sedan producerade 37 000 mjölkbönder ungefär fem miljarder liter mjölk per år. Idag producerar 3 500 mjölkbönder samma mängd enligt Peder Tuborgh, koncernchef på Arla Foods, som uttalar sig i SVT-dokumentären ”Det vita guldet” (2018).

Samtidigt har den globala utvecklingen inom mjölkindustrin gjort att de svenska bönderna måste hävda sig på en internationell marknad. Detta innebär enligt dokumentären att svenska mjölkbönder måste producera billig mjölk med fortsatt bra kvalitet samtidigt som allt fler och större mejerikoncerner med säte utanför Sverige tillkommer och utgör konkurrens. Det här har gjort att de flesta svenska mjölkbönder idag är helt beroende av EU:s bidrag för att kunna fortsätta med sin verksamhet. SVT-dokumentären menar att om mjölken blir några ören dyrare för konsumenten gör det ingen skillnad medan det för mjölkbönderna handlar om miljarder kronor.

De här faktorerna ligger även till grund för en period mellan 2014 och 2016 då det var historisk låg lönsamhet inom den svenska mjölkindustrin, enligt Lantbrukarnas Riksförbund. Perioden nådde ett lågvattenmärke under sommaren 2016 enligt LRF:s andra mjölkrapport 2016. Denna treåriga svacka benämndes i medierna som ”mjölkkrisen” och den kommer att vara utgångspunkten i den här undersökningen.

Medierna definierade fenomenet som en kris men de karaktäristiska dragen för vad en kris definieras som inom forskningen överensstämmer inte med detta. Mjölkkrisen hade många likheter med en kris, bland annat att det var en avvikelse från det normala som fick allvarliga konsekvenser. Detta är enligt Larsåke Larsson (2015) viktiga aspekter av en kris. Men författaren menar även att en kris utgör ett allvarligt hot på både individ- och samhällsnivå, vilket kan argumenteras för att mjölkkrisen inte gör. Krisen uppkom inte heller plötsligt, vilket Larsson också nämner som ett kriterium. I enlighet med LRF:s mjölkrapporter visar man istället att lönsamheten för mjölkproduktion varit låg under en längre tid.

I takt med att den svenska mjölkindustrin tappat i lönsamhet har även medielandskapet genomgått en stor förändring. De senaste tio åren har resurserna för lokaljournalistik minskat kraftigt, vilket lett till att mer än var tredje lokalredaktion försvunnit och antalet journalister utanför huvudredaktionerna minskat med en fjärdedel under samma tidsperiod (Nygren och Althén, 2014). Enligt författarna har det här lett till en mediekoncentration till de största orterna i dagens Sverige. De menar att denna mediekoncentration till storstäderna bidrar till ökade klyftor mellan storstaden och landsbygden.

Massmedierna har en stor roll i nyhetsspridningen av stora händelser så som det fenomen som medierna kallade för mjölkkrisen. Att det skett en mediekoncentration menar författarna Eli Avraham och Anat First (2006) bidrar till att de människor som befinner sig i periferin inte blir lika intressanta och att landsbygden beskrivs som ”tråkig” och ”sömnig”. De menar även att periferin ofta beskrivs som oviktig och avvikande i normer och beteenden. Det här går att likställa med annan ruralforskning där Andersson och Jansson (2012) också menar att landsbygden beskrivs som stadens ”andra”. Det här skulle sedan kunna vara grunden för de klyftor mellan storstad och landsbygd som Nygren och Althén (2014) beskriver.

Det är i denna kontext vi anser att en undersökning av den mediala bilden av mjölkkrisen hos de största rikstäckande morgontidningar kontra lokala morgontidningar är relevant att genomföra. Syftet med studien är att undersöka hur lokala respektive region- och rikstäckande morgontidningar rapporterade om mjölkkrisen mellan åren 2014 och 2016. Främst då mjölkkrisen var ett landsbygdsfenomen, vilket kan ha gjort att krisen skildrats olika i dessa tidningar på grund av mediekoncentrationen. Det finns även begränsad forskning på området kring landsbygd respektive storstad i medier, och hittills har forskning där stereotypisering påvisats inte utgått från vad lokala tidningar själva publicerat. Oss veterligen är mjölkkrisen som sakfråga dessutom något som inte beforskats alls.

2 Tidigare forskning

Utifrån den litteraturöversikt som gjorts om den mediala bilden av mjölkkrisen och landsbygden har det identifierats en forskningslucka kring just detta fenomen. De studier som finns jämför framställningen av landsbygden och storstäder i medierna utifrån olika delar av Sverige och under olika tidsperioder. Dessa studier har endast undersökt större och rikstäckande tidningar som Dagens Nyheter och Aftonbladet och oss veterligen saknas det därmed forskning om framställning av landsbygden i lokala morgontidningar.

Den forskning som jämför framställningen av landsbygd och storstäder i medierna är ändå relevant för vår studie. Nedan redogörs den forskning som finns inom området för rapporteringen av landsbygden.

2.1 Ruralforskning

Forskningsfältet där landsbygden och dess förutsättningar studeras i jämförelse med storstaden brukar benämnas som ruralforskning. Landsbygden och det lantliga brukar beskrivas som det rurala medan det storstadsmässiga beskrivs som det urbana samhället. I den nuvarande ruralforskningen studeras medier och dess representation av landsbygden. Det är därför högst relevant för vår studie. Bakgrunden till det rurala beskrivs i boken "Landsbygdens globalisering" (2012) som socialt konstruerad. Författarna till boken, Andersson och Jansson, menar att det inte enbart går att utgå från befolkningstäthet för att avgöra vad som är ruralt. De citerar Woods (2005) som skriver "Ett område blir inte 'ruralt' på grund av ekonomi, befolkningstäthet eller andra strukturella faktorer - utan för att människor som bor och vistas där förhåller sig till det som är 'ruralt'".

Vidare skriver Andersson och Jansson (2012) att det oftast är staden som är utgångspunkten för samhällsutvecklingen, medan landsbygden i högre grad agerar som stadens "andra". Detta syns tydligt i till exempel medielandskapet där nästan all produktion av massmedier finns i städerna. Författarna menar att det innebär en högre representation av staden i medierna samt att landsbygden då skildras från ett urbant perspektiv.

Det finns många exempel som visar på att det sker en mediekoncentration i Sverige. Ett av dessa är nedläggningen av lokalredaktionerna på TV4 som skedde 2014. Totalt var det 21 lokalredaktioner runt om i landet som stängdes ner och 165 anställda blev utan jobb (TV4-gruppen, 2014). I studentuppsatsen "Dåliga nyheter för lokaljournalistiken?" har Alanne, Björk och Guth (2015) undersökt TV4:s nyhetsinnehåll före och efter nedläggningen av lokalredaktionerna. Författarna kommer fram till att TV4:s nyheter blev mer riktade till den nationella målgruppen än den lokala efter nedläggningen. Detta är i enlighet med Andersson och Jansson (2012) som skriver att mediekoncentrationen kan innebära att landsbygden skildras från stadens perspektiv. I uppsatsen kommer det också fram att antalet lokala nyheter ökade efter nedläggningen. Detta står däremot i kontrast mot Andersson och Jansson (2012) som skriver att mediekoncentrationen innebär en högre representation av staden.

En av studierna som är intressanta att ta upp från ruralforskningen är "Reproducing a periphery. Popular representations of the Swedish North" av Madeleine Eriksson (2010). Hon har undersökt nyhetsbilden av Norrland - en plats som representeras som svag och i periferin. I avhandlingen kommer Eriksson fram till att Dagens Nyheter skriver om regionen som ett homogent område. Tidningen refererar till "Norrland", trots att det finns signifikanta skillnader mellan olika områden som exempelvis inlandet och kusten. Norrland beskrivs som bakåtsträvande och glesbygd medan Stockholm beskrivs som urbant och modernt. Författaren skriver att Sveriges självbild representeras av det urbana framför det rurala (Eriksson, 2010).

Inom fältet för internationell forskning som studerat hur landsbygden respektive storstäderna framställs i medierna finns det speciellt en israelisk studie som är intressant för vårt område. I "Media, power and space: ways of constructing the periphery as the 'other'" av Avraham och First kommer det fram att det finns skillnader gällande beskrivningarna om landsbygden jämfört mot städerna. Landsbygden beskrivs med ord som "tråkiga" och "sömniga". Avraham och First får också fram i resultatet att det förekommer liknande stereotyper och generaliseringar även i bevakningen av förorter (Avraham och First, 2006).

2.2 Uppsatser

Även i studentuppsatser har rapporteringen av landsbygden studerats. Då det saknas vidare forskning inom detta område väljer vi att skriva om dessa studier för att få mer stöd till vår undersökning. Relevansen av studentuppsatser kommer vi att diskutera under validitetavsnittet.

En av uppsatserna som är intressant att ta upp är "*Måste Aftonbladet minnas vad en jämtländsk by heter?(..)*" av Liss Jonasson (2015). Hon har gjort en kvalitativ studie av hur jämtländska nyheter porträtteras i rikstäckande press. I likhet med Madeleine Erikssons avhandling är resultatet att regionen rapporteras som "annorlunda" och "oviktig" i Dagens Nyheter och Aftonbladet.

Precis som Liss Jonasson har även en annan uppsats studerat nyhetsinnehållet av de två rikstäckande tidningarna Dagens Nyheter och Aftonbladet. I Jon Jonssons uppsats "I kampen om tidningssidorna: landsort vs storstad" (2015) studerade han hur tidningarna fördelade sina nyheter mellan storstadsområden och landsbygdsområden. Resultatet var att tidningarna publicerade fler artiklar kopplade till landsbygdsområden, samt att majoriteten av dessa var nyhetsartiklar. En skillnad mellan de undersökta landsortsartiklarna och storstadsartiklarna var att när en forskare fick komma till tals, eller när en ny studie presenterades, så skedde det oftare i någon av landsortsartiklarna.

Mätpunkterna för studien av Jon Jonsson var år 1994, 2004 och 2014. Över tid visade studien att artiklar kopplade till landsorter varit procentuellt fler i Dagens Nyheter och Aftonbladet än artiklar kopplade till stadsområden. Undantaget är vid mätpunkten 2004 då Dagens Nyheter hade 20 procent fler artiklar från stadsområden gentemot landsbygdsområden.

Ytterligare en uppsats som är väsentlig att ta upp är "*Hur stor plats tar lokalbefolkningen?*" av Emma Bergh och Filippa Tsatsa (2011). I studien undersöks antal lokalangivelser i morgontidningarna Göteborgs-Posten och Dagens Nyheter för att kunna se utbredningen av lokalnyheter. Detta gjorde författarna genom att titta på hur ofta respektive tidning benämnde aktörer geografiskt. Det visade sig i resultatet att tidningarna använde ungefär lika mycket lokalangivelser. En skillnad var däremot att Göteborgs-Posten refererade till sin publik som "göteborgare" och dylikt mer frekvent än vad Dagens Nyheter refererade till sin publik som "stockholmare" och dylikt. Det var även så att Göteborgs-Posten använde sig av personer från Göteborg betydligt mer frekvent i sina artiklar än vad Dagens Nyheter använde sig av personer från Stockholm.

2.3 Sammanfattning

Den forskning som finns om rapportering av landsbygd respektive storstad har liknande resultat. Landsbygden beskrivs oftast som stadens "andra" (Andersson och Jansson, 2012). Både Eriksson (2010) och Avraham och First (2006) kommer fram till att landsbygden oftast hamnar i periferin och beskrivs med negativt laddade ord som "bakåtsträvande" och "tråkig". Även Jonassons resultat visar att det i storstadstidningar oftare skrivs om landsbygden som "oviktig" och "annorlunda".

En annan likhet mellan studierna är att de alla har använt sig av rikstäckande tidningar för att studera rapporteringen av landsbygden, som Dagens Nyheter och Aftonbladet. Därmed saknas det forskning som jämför både riks- region- och lokaltäckande tidningar, vilket vår studie hoppas kunna täcka.

Det som skiljer studierna åt är dels att några använt sig av kvalitativa metoder medan andra använt kvantitativa innehållsanalyser för att undersöka medias rapportering av landsbygden. Inom de kvantitativa studierna skiljer sig även undersökningarna åt. Till exempel har Emma Bergh och Filippa Tsatsa (2011) undersökt förekomsten av lokalangivelser medan Jon Jonsson (2015) tittat på fördelningen av nyheter. Båda kommer fram till att landsbygdsområden beskrivs på ett stereotyp sätt men undersökningarna i sig är helt olika.

Dessa forskare är överens om att mediekoncentrationen påverkat lokalpressen och deras produkter. Andersson och Jansson (2012) hävdar att mediekoncentration leder till mindre publicerade nyheter från landsbygdsområden. Tv4-gruppens pressmeddelande rörande nedläggningen av företagets lokalredaktioner visar dock att detta inte stämmer. De menar istället att nyheterna om landsbygden blir vinklade mot en annan målgrupp, men att antalet lokala nyheter inte förändras. Detta är något som Andersson och Jansson håller med om i sin bok.

Jon Jonssons studie (2015) visar också tecken på att det inte stämmer att mediekoncentrationen lett till mindre publicerade nyheter från landsbygdsområden. Resultatet var att de två rikstäckande tidningarna Dagens Nyheter och Aftonbladet publicerade fler artiklar kopplade till landsbygdsområden än stadsområden. Däremot har Jonssons studie endast undersökt två rikstäckande tidningar vilket inte ger en helhetsbild av hur lokala nyheter respektive nyheter kopplat till storstaden påverkats av mediekoncentrationen.

Genom denna litteraturöversikt kan man oss veterligen se, som redan nämnt, att det saknas forskning om rapporteringen av landsbygden i lokala tidningar. Det finns forskning som har identifierat skillnader i beskrivning av landsbygden respektive storstaden men endast utifrån olika delar av Sverige och under olika tidsperioder. Denna studie ska också utgå från olika delar av Sverige då både riks- region- och lokaltäckande tidningar väljs ut. Däremot kommer studien att utgå från fenomenet mjölkkrisen mellan tidsperioden 2014 och 2016 som är starkt kopplad till landsbygden.

3 Teoretiskt ramverk

För att genomföra studien och svara på syftet och frågeställningar krävs det ett teoretiskt ramverk. Dessa är nyhetsurval, dagordningsteorin, nyhetsinramning och framing. En förklaring av dessa följer nedan med en kort beskrivning hur de är tänkta att användas i studien.

3.1 Nyhetsurval

Nyhetsurval syftar på vad som faktiskt publiceras som nyheter, enligt Jesper Strömbäck, medförfattare till boken *“Handbok i journalistikforskning”* (2015). Nyhetsvärdering är en term som ofta används som en synonym till nyhetsurval men som egentligen syftar på hur redaktionerna värderar potentiella nyheter. Strömbäck menar att det givetvis finns ett samband mellan dessa då högt värderade nyheter ofta publiceras men att det inte alltid går att utgå från det. Detta därför att medielogiken spelar in, det vill säga att antalet högt värderade nyheter kan variera från dag till dag men att platsen i tidningen alltid är densamma. Strömbäck skriver att detta kan göra att högt värderade nyheter inte kommer med i den publicerade produkten. Han menar även att den bästa metoden för att undersöka nyhetsurval är att göra innehållsanalyser.

Jesper Strömbäck skriver även att enligt en studie av Strömbäck och Ghersetti (2011) är det tre faktorer som gör att svenska journalister anser att en händelse blir en nyhet. Den första är att “händelsen är sensationell och oväntad”, den andra är att “händelsen är dramatisk och spännande” och sist “att det är en exklusiv nyhet”. Detta jämför Strömbäck med de tre faktorer som journalister enligt studien anser borde ha störst betydelse för att en händelse ska bli en nyhet. Den första är “att händelsen gör människor medvetna om missförhållanden i samhället”, den andra är “att händelsen har konsekvenser för människors vardagsliv” och sist “att händelsen ökar människors insikter och kunskaper”.

I studien kommer nyhetsurval att användas i resultatanalysen för att kunna tolka om det finns en större chans för en händelse ska bli en nyhet vid en negativ porträttering.

3.2 Dagordningsteorin

Agenda setting eller dagordningsteorin är enligt McCombs (2004) en effekt som uppstår på grund av ett visst innehåll i massmedierna. Effekten är enligt författaren en framgångsrik överföring av prioriteringar från massmedierna till allmänheten. Dagordningsmakten handlar alltså inte om att påverka vad människor ska tycka i olika sakfrågor utan snarare vilka sakfrågor de ska tänka på. Adam Shehata i *“Handbok i journalistikforskning”* (2015) skriver att det finns en aggregerad rangordning av sakfrågor hos aktörer eller grupper. Den mediala agendan syftar på vilka frågor som får utrymme i nyhetsrapporteringen, den politiska agendan vilka frågor som uppmärksammas av politiska aktörer och medborgarnas agenda på vilka frågor medborgarna anser vara viktiga samhällsproblem.

När det gäller forskningen kring dagordningseffekterna pratar Karlsson och Strömbäck (2015) i boken *“Handbok i journalistikforskning”* om två olika förklaringar. En social inlärningsteori är en motiverad inlärning och tanken är att människor mer eller mindre aktivt vänder sig till journalistiken för att lära sig om samhället. En tillgänglighetsmekanism är istället en automatisk process där människor utgår från tankar och information ur minnen, oftast det som har varit på agendan i medierna. Forskningen har enligt författarna också utvecklats till att dagordningseffekter inte bara handlar om sakfrågor utan också om aktörer och attribut. Dessa benämns i olika nivåer där första nivån är vilka objekt som framställs genom sakfrågor och aktörer i medierna. Andra nivån är hur dessa objekt beskrivs, vilka attribut som används för att beskriva en aktör eller sakfråga.

Dagordningsteorin används i undersökningen för att kontrollera hur ofta man rapporterade om mjölkkrisen samt hur stort utrymme händelsen fick i tidningen.

3.3 Nyhetsinramning

Förutom teorin om nyhetsurval som förklarar vad som faktiskt publiceras som nyheter finns det även så kallade nyhetsramar som journalister tar hänsyn till i samband vid värderingen och urvalet av nyheter. Det är viktigt att använda denna teori till denna studie för att kunna förklara hur rapporteringen av mjölkkrisen sett ut i medierna, alltså hur journalisterna har ramat in detta fenomen.

Eva Lönn (2005) skriver att nyhetsinramning är den struktur som journalister anpassar en händelse till vid publicering och som sker rutinmässigt vid nyhetsproduktion. Journalister använder nyhetsramar för att snabbt kunna välja ut stora mängder av information och för att kunna beskriva den verklighet som upplevs till läsarna genom att välja ut några aspekter. Det innebär alltså att det görs en selektiv presentation av vissa teman, aktörer eller perspektiv i en text medan annat hamnar i skymundan.

Lönn (2005) har i sin avhandling identifierat sju typer av nyhetsramar som anses vara vanligt förekommande i nyheter. Förklaring av dessa följer nedan.

1. Den episodiska och tematiska nyhetsinramningen innebär att händelser eller frågor antingen framställs som enskilda fall (episodisk) eller sätts in i större händelser och sammanhang (tematisk). Enligt Lönn har forskning visat att den episodiska nyhetsramen förekommer oftare än den tematiska i nyhetsartiklar.
2. Problem- och lösningsramen syftar på när artiklar beskriver något som ett problem och att något måste göras åt detta. Problemramen betonar att det finns ett problem medan lösningsramen föreslår åtgärder eller beskriver vad som gjorts eller görs för att lösa ett problem.
3. Konfliktramen förekommer i konflikter mellan individer, grupper eller institutioner. Det innebär att artiklarna presenterar två olika sidor gällande samma händelse eller fråga. Forskning har visat att konfliktramen är populär då konflikter har ett högt nyhetsvärde.
4. Olycks- och riskramen förekommer i nyheter om risker och kriser. Olycksramen syftar på olyckans händelseförlopp medan riskramen förklarar risken.
5. Den ekonomiska ramen betonar innehåll som ekonomiska vinster, förluster eller värderingar. Även ekonomiska konsekvenser tas upp för både individer, grupper eller organisationer. Nyhetsramen förekommer oftare i de mer seriösa morgontidningarna enligt Lönn.
6. Vetenskapsramen används när artiklar inledningsvis fokuserar på en forskares eller en vetenskapsinrättnings agerande. Denna ram används dock i många andra nyhetsramar och behöver inte per automatik innebära att den används så fort en artikel handlar om vetenskap.
7. Human interest ramen innebär att en artikel ger ett mänskligt ansikte på en händelse eller problem genom att fokusera på en enskild person eller grupp. Nyhetsramen är nära relaterad till de journalistiska värderingarna som menar att läsare lättare kan ta till sig information och bli emotionellt berörda när de får ett ansikte. Enligt Lönn visar studier att human interest-ramen ofta förekommer i nyhetssammanhang.

Enligt Lönn (2005) kallas aktiveringen av dessa rutinmässiga nyhetsramar vid publicering för framing. Denna teori förklaras mer ingående i textavsnittet nedan.

Den här teorin används i undersökningen för att kontrollera vilken nyhetsinramning journalisten anpassat händelsen till.

3.4 Framing

Ytterligare en teori som kommer att användas för denna studie är gestaltningsteorin, eller framing som den också kallas. Enligt Adam Shehata, medförfattare till boken "*Handbok i journalistikforskning*" (2015), handlar gestaltningsteorin om hur sakfrågor framställs och uppfattas. Han skriver även att journalistiska gestaltningar är oundvikliga och att det kan handla om allt mellan vilka källor som får uttala sig till hur värdeladdade ord används.

I undersökningen kommer det tas hänsyn till sakfrågespecifika gestaltningar. Dessa har enligt boken "*Handbok i journalistikforskning*" (2015) fokus på problemformuleringar kopplade till sakfrågor. Sakfrågespecifika gestaltningar kan vara antingen ensidiga eller flersidiga och det avgörs beroende på hur många aktörer med olika åsikter som får komma till tals. Enligt boken resulterar en ensidig gestaltning i att publiken accepterar den fakta som läggs fram, medan en flersidig gestaltning resulterar i att publiken accepterar den fakta som ligger i linje med deras egna värderingar.

Framing används i undersökningen för att avläsa värdeladdade ord som kan styrka eller dementera om vissa tidningar har en stereotypiserad bild av mjölkkrisen och landsbygden. Teorin används även för att avgöra om nyheterna är nyanserade eller inte i form av vilka aktörer som får uttala sig.

4 Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen är att ta reda på hur lokala respektive region- och rikstäckande morgontidningar rapporterade om mjölkkrisen mellan åren 2014 och 2016. Med detta avses hur ofta tidningarna skrev om krisen, hur stort utrymme den fick i morgontidningarna, hur den ramades in och vilka aktörer som var dominerande i frågan. För att göra detta har vi ställt upp fyra frågeställningar nedan.

1. Hur ofta rapporterades det om mjölkkrisen och hur stort utrymme fick fenomenet?

Den första frågeställningen kan kopplas till teorierna om dagordning och nyhetsurval. Dagordningsteorin behandlar hur ofta det rapporteras om något, samt hur stor plats det här får (McCombs, 2004). Teorin om nyhetsurval kommer in när vi vill undersöka om negativa nyheter blir större än positiva och neutrala nyheter. Det vill säga, hur dessa nyheter värderas i förhållande till andra nyheter (Strömbäck, 2015).

2. Hur ramades mjölkkrisen in?

Den andra frågeställningen kan kopplas till teorin om nyhetsinramning. Denna teori förklarar hur journalister har ramat in händelsen, och skulle kunna behandlas som journalistens "vinkel" av texten. Enligt Lönn (2005) appliceras dessa inramningar rutinmässigt.

3. Vilka aktörer var dominerande under perioden?

Den tredje frågeställningen kan kopplas till teorin om framing. Enligt Shehata (2015) handlar teorin både om hur sakfrågor som tex. mjölkkrisen framställs och vilka källor som förekommer. Teorin behandlar också hur nyanserad sakfrågan framställs vara i form av hur många olika aktörer som får komma till tals. Detta kallas för ensidig eller flersidig gestaltning.

4. Hur beskrevs mjölkbönderna?

Den fjärde frågeställningen kopplas till teorin om framing samt till ruralforskning. Tanken är att undersöka olika värdeladdade ord, vilka kan vara stereotypiserade för landsbygden i allmänhet och mjölkbönderna i synnerhet. Detta kan bidra till de redan existerande klyftorna mellan storstad och landsbygd som Nygren och Althén (2014) nämner i sin avhandling.

5 Metod

5.1 Kvantitativ innehållsanalys

För denna studie har vi valt att göra en kvantitativ innehållsanalys, vilken beskrivs av Esaiasson mfl. (2012) som en metod som baseras på likvärdiga och därmed jämförbara uppgifter. Författaren skriver även att metoden lämpar sig för att undersöka hur frekvent något förekommer, samt hur stort utrymme detta får. Denna metod är därför lämplig för vår undersökning där vi dels vill undersöka hur ofta det rapporterades om mjölkkrisen samt hur stort utrymme krisen fick i olika medier. Detta kommer vi att göra genom att välja ut fem region- och rikstäckande tidningar respektive fem lokaltidningar och med en tidsram välja ut artiklar ur mediearkivet. En argumentation för hur detta urval gjorts beskrivs längre ner.

Genom denna studie vill vi också kunna dra slutsatser om ett större material och ha möjligheten att generalisera resultaten. En kvantitativ innehållsanalys lämpar sig just när man vill göra ett större material tillgängligt för analys och när man vill kunna dra generella slutsatser av resultaten (Ekström och Larsson, 2010). Åsa Nilsson i "Metoder i kommunikationsvetenskap" skriver att "därmed ökar också möjligheten till välgrundade jämförelser mellan exempelvis olika medier, genrer, innehållsteman och tidsperioder". Det sistnämnda gäller även för vår studie där vi undersöker olika medier och tidsperioder som beskrivs nedan.

5.2 Urval

Först och främst gjordes ett urval för tidsperioden då mjölkkrisen var aktuell. För att fånga upp krisens upptakt, kulmen och avklingande valdes åren 2014 till 2016. För att med säkerhet veta att detta var de aktuella åren sökte vi på "mjölkkrisen" i Mediearkivet. Där kunde det konstateras att 2015 var det år då mjölkkrisen fick störst uppmärksamhet av medierna, med totalt 1647 sökträffar. För 2014 visades 73 sökträffar vilket visar att användandet av sökordet "mjölkkrisen" börjar då. För 2016 visades 1 099 sökträffar. Vi valde då att göra ett totalurval med stöd av LRF:s mjölkrapporter för 2015 och 2016, som visar att de åren var extra ansträngande för den svenska mjölkproduktionen. Även år 2014 inkluderades i urvalet eftersom Mediearkivet visar att krisen hade sin upptakt då.

Tidningarna som valdes ut är både lokala och rikstäckande, vilket är ett medvetet val som vi anser är relevant för vår problemformulering då vi vill undersöka skillnader och likheter av rapporteringen om mjölkkrisen. De riks- och regiontäckande morgontidningarna valdes ut efter total nettoräckvidd, medan de lokala morgontidningarna valdes ut efter Jordbruksverkets siffror på de fem län som hade flest antal mjölkkor per företag år 2015. Om länet hade flera morgontidningar valdes tidningen efter vilken som hade störst nettoräckvidd. Både artiklar publicerade på webb och i press analyserades.

Det genomfördes en begränsning i totalurvalet för de valda åren baserat på morgontidningar. I undersökningen undersöks artiklar från de riks- och regiontäckande morgontidningarna:

1. Dagens Nyheter
2. Svenska Dagbladet
3. Göteborgs-Posten
4. Dagens Industri
5. Sydsvenskan

De lokala morgontidningarna som undersöks är:

1. Hallandsposten
2. Barometern
3. Kristianstadsbladet
4. Vestmanlands Läns Tidning (VLT)
5. Östgöta Correspondenten

När alla artiklar för sökordet “mjölkkrisen” var kodade, valdes även sökorden “mjölkkris” och “mjölk + kris” för att fånga upp de artiklar som handlade om mjölkkrisen men som inte innehöll det ordet. Även dessa artiklar var publicerade mellan 2014 och 2016.

I respektive tidning valdes allt opinionsmaterial som debatter, krönikor, ledare eller insändare bort. Detta eftersom studien syftar till att undersöka specifikt nyhetsartiklar. Att inkludera åsiktsmaterial skulle inte ge en rättvis bild av alla artiklar och skulle därmed påverka vår generalisering av resultatet. Även dubletter i samma tidning valdes bort. Dessutom valdes artiklar som innehöll sökordet men som inte handlade om mjölkkrisen bort.

Vi valde att enbart analysera textens innehåll och inte inkludera bildanalys eller bildtexter. Detta då vi anser att det inte skulle besvara vårt syfte och våra frågeställningar bättre än vad textanalysen kan. Dessutom skulle det krävas mer tid och eventuellt andra metoder och teorier att studera bilder och bildtexter till artiklarna.

En del av resultatet från variablerna presenterades inte i kapitlet resultat och analys. Detta då vi ansåg att dessa resultat var irrelevanta eller överflödiga. Till exempel fick vi inget utslag på variabel 31, som handlade om lokala angivelser. Det här gjorde att vi inte kunde uttala oss om denna. Även variablerna 13 och 14, som handlade om antal män och kvinnor exkluderades från resultatet då det inte besvarade våra problemformuleringar. Variabel 22 och 23 som handlade om lösningar respektive offer presenterades inte heller i resultat- och analyskapitlet då de inte gav något betydande utslag. En variation på variabel 4 till 10 redovisades inte heller, då vi tyckte att den sa samma sak som figur 7.3.1. Dessa resultat visas istället i figurer i bilaga 2.

5.3 Kodschema

För att lyckas med en kvantitativ innehållsanalys krävs det att det finns tydliga definitioner och regler för tolkning av respektive variabel. Variabelvärdena ska vara definierade och kunna skiljas från varandra (Esaiasson, 2012). I vårt kodschema har vi under varje variabel förklarat hur vi tolkar och definierar de olika värdena (se bilaga 1). Genom tydliga definitioner för variabelvärdena ökar därmed vår interna validitet och gör att studien kan replikeras av vem som helst utan att resultatet påverkas.

Vi har även varit noggranna med att frågeställningarna ska besvaras genom variablerna i kodschemat. Den första frågeställningen “*Hur ofta rapporterades det om mjölkkrisen och hur stort utrymme fick fenomenet?*” operationaliserades med variablerna 1, 3 och 21. Variabel 1 och 3 ska svara på hur ofta det rapporterades om mjölkkrisen under 2014 till 2016 och hur stort utrymme fenomenet fick i respektive tidning. Variabel 21 ska däremot svara på om artikeln har en negativ eller positiv porträttering. Denna variabel är operationaliserad under denna frågeställning då det enligt teorin om nyhetsurval finns en större chans att artiklar med negativ porträttering får större utrymme. Porträtteringen vi talar om skulle kunna likställas med journalistens vinkel på texten. Artiklarna som kodades positivt innehöll i huvudsak åtgärder som skulle underlätta för mjölkbönderna, samt “case” där en dålig ekonomisk situation väntas till en mer positiv sådan. Artiklarna kodades negativt när fokus låg på gårdar som stängdes ner eller när bönder var kritiska till lagförslag eller andra initiativ gällande mjölkkrisen. När artiklarna kodades neutralt handlade det

oftast om korta notiser som inte hade någon specifik vinkel eller när artiklar presenterade enbart konkret fakta som inte värderade mjölkkrisen.

Den andra frågeställningen "*Hur ramades mjölkkrisen in?*" operationaliserades med variablerna 22 - 30. Variablerna ska svara på vilken nyhetsram artiklarna har använt. En artikel kan innefatta mer än en nyhetsram. Detta på grund av att vi anser att det funnits risk för olika tolkningar om vi endast kodat en huvudsaklig nyhetsram. Vi anser även att en huvudsaklig nyhetsram skulle utesluta viktig information om de nyhetsramar som förekommer något färre gånger än den ekonomiska nyhetsramen. Detta visade sig under provkodningen då i princip alla artiklar vi kodade tog upp de ekonomiska problemen för mjölkbönderna. Till exempel har vi valt att tolka artiklar om exempelvis en mjölkbonde som haft det ekonomiskt jobbigt under mjölkkrisen men som nu börjat sälja sin mjölk direkt till traktens handlare som att den artikeln innehåller både problem- och lösningsram, ekonomisk ram samt human interest-ram.

Vi upplevde att artiklar som ställde två parter med olika åsikter mot varandra innehöll en konfliktram. När en forskare som fick utrymme att analysera orsaker och konsekvenser för mjölkkrisen tolkades det som att den artikeln hade en forskningsram. Olycks- och riskram kodades för de artiklar som uttryckligen tog upp exempelvis risk för ännu lägre mjölkpriser.

Vid kodning av tematisk och episodisk nyhetsram låg avgörandet i om en enskild händelse sattes in i ett större sammanhang, eller om denna fick stå på egna ben. Till exempel kunde en tematisk nyhetsartikel presentera information om mjölkkrisens början och dess roll fram till nutid.

Den tredje frågeställningen "*Vilka aktörer var dominerande under perioden?*" operationaliserades med variablerna 4 - 14. Variablerna ska svara på vilka aktörer som får uttala sig i artiklarna och hur många som är män respektive kvinnor.

Den sista frågeställningen "*Hur beskrivs mjölkbönderna som aktörer?*" operationaliserades med variabel 15 - 20 och 31. Variablerna ska svara på vad man kallar mjölkbönderna i rubriker och brödtext samt om det förekommer lokala angivelser. Tanken är att de olika benämningarna för mjölkbönder kan vara laddade ord. I och med att vi skiljer på hur de benämns i rubrik och brödtext har vi reserverat oss för medielogikens inverkan, till exempel att ett kortare ord för mjölkbönder används i rubriken på grund av begränsat utrymme. Vi har valt att inte ha med någon frågeställning eller variabel för hur landsbygden beskrivs då vi anser att mjölkbönderna representerar landsbygden i frågan om mjölkkrisen.

6 Validitet

6.1 Begreppsvaliditet

Begreppsvaliditet är enligt Esaiasson mfl. (2012) "överensstämmelsen mellan teoretisk definition och operationell indikator". Författaren menar därmed att god begreppsvaliditet definieras av frånvaro av systematiska fel.

I denna undersökning har teorier operationaliserats till frågor i ett kodschema, vilka sedan ställts till varje analysobjekt. Frågorna testades innan kodning påbörjades, så att de kunde besvaras med utslutande svar. När detta var gjort formulerades även en beskrivning under varje fråga så att kodning skulle ske korrekt oavsett vem som genomförde den.

Bland annat definierades termer som exempelvis episodisk och tematisk nyhetsram. Andra beskrivningar förklarade hur ett utslutande svar skulle genomföras, exempelvis i variabel 11 där den huvudsakliga aktören skulle kodas. Detta beskrivs ingående då texten tar upp både hur man ska räkna ut vilken som är den huvudsakliga aktören, samt vad som händer om två eller flera aktörer har lika många referat och citat. Denna metod är genomgående genom hela kodschemat, vilket är en av anledningarna till att vi anser oss ha god begreppsvaliditet.

Variablerna 21 och 24 - 30 hade större utrymme för tolkning och det finns en möjlighet att dessa kan ha kodats olika. För att undvika detta har vi tillsammans tagit fram en tolkning som följts noggrant. Hur variablerna har tolkats beskrivs under metodkapitlet.

De andra variablerna har medvetet låg abstraktionsnivå, då detta enligt Esaiasson mfl. (2012) underlättar vid översättning till operationella indikatorer. Frågorna går alltså inte att tolka, utan följer en strikt ram och har en närhet till analysobjektet nyhetsartiklar. Detta då vi avser oss för att mäta medias framställning av mjölkkrisen, och inte allmänhetens bild som exempelvis varit mycket högre på abstraktionsnivån.

6.2 Intern validitet

Vi anser också att den interna validiteten för studien är god. För att stärka den interna validiteten, alltså styrkan i studiens resultat (Esaiasson, 2012:331), har vi tillsammans gått igenom kodschemat och analyserat resultatet från analysenheterna. Vi har varit noga med att tolka varje variabel på samma sätt genom att koda gemensamt de första dagarna och diskutera frågor som uppstått under kodningens gång. Kodschemat ändrades och utökades när det uppstod misstolkningar för att kunna svara på vårt syfte och frågeställningar. Därmed kodade vi om de artiklar som kodats enligt det tidigare kodschemat.

Den interna validiteten har också stärkts genom att vi tydligt redovisat tillvägagångssättet för studien och dess resultat. I resultatet finns också stöd från teorin och den forskning som finns inom området.

Något som man kan ifrågasätta är vårt användande av C-uppsatser som grund i tidigare forskning. Detta är någonting vi själva har reflekterat över, men med tanke på att vårt område är obeforskat oss veterligen, anser vi att dessa uppsatser är nödvändiga för att kunna sätta resultatet i en kontext.

6.3 Extern validitet

För att nå en extern validitet krävs det en generaliserbarhet och att studien har bäring och betydelse utanför själva studien (Esaiasson, 2012). Utifrån de artiklar som innehöll sökorden "mjölkkrise", "mjölkkrise" och "mjölk+krise" i Retriever var det 189 artiklar som kodades.

Vårt resultat kan användas för att säga något om hur mjölkkrise såg ut i de fem största morgontidningarna och fem största landsortstidningar i de län med högst kotäthet. För dessa tio tidningar gjordes det ett totalurval mellan åren 2014 och 2016, med undantag för allt åsiktsmaterial som valdes bort. Genom ett totalurval kan vi därmed generalisera resultatet och slutsatser kan ändå tas ur sin kontext för att visa hur mjölkkrise såg ut i en del av media.

Delar av resultatet har även likheter med tidigare forskning som har undersökt andra aspekter av ruralforskning. Till exempel går resultatet i linje med Jonssons studie (2015) som säger att rikstäckande tidningar oftare skriver om landsbygdsområden än storstadsområden. Däremot visar vårt resultat även att dessa nyheter kan vara skildrade ur ett urbant perspektiv. Detta stödjer därmed Andersson och Janssons studie (2012) som tar upp att dessa landsbygdsnyheter kan vara stereotypa i sin skildring. Detta pekar på att resultatet för vår undersökning ändå kan vara generaliserbart inom detta forskningsområde. Vidare diskussion följer i diskussionskapitlet.

6.4 Mätfel

Ett systematiskt mätfel som är möjligt i vår undersökning är huruvida utbudet av artiklar i Mediearkivet är förenligt med verkligheten. Undersökningen utgår enbart från vad som finns i Mediearkivet och det är möjligt att sökmotorn inte fått med alla artiklar som handlar om mjölkkrise från de tidningar vi tittat på. För att minska risken för eventuella mätfel användes flera liknande sökord i ett försök att tömma Mediearkivet på det material vi letade efter. Om tiden tillåtit hade undersökningen kunnat förbättras genom att ytterligare liknande sökord lagts till.

Det finns möjlighet att andra mätfel uppstått i studien. Som tidigare nämnt har vi försökt att undvika eventuella kodningsfel och slarv genom att vi gått igenom kodschemat tillsammans och definierat hur varje variabel ska tolkas. I kodschemat såg vi till att de variabelalternativ som var densamma kodades med samma bokstav. Till exempel kodades "mjölkbonder" som "a" i alla de variablerna där mjölkbonder förekom. Detta märkte vi underlättade kodningen och någon förvirring uppstod därmed inte.

Dessutom delade vi upp de olika åren som vi skulle koda mellan oss för att vi båda skulle få koda artiklar från alla tidningar. Om vi hade delat upp materialet efter tidning hade det funnits risk för att bli inrutad på specifika tidningar och eventuellt kodat annorlunda.

6.5 Reliabilitet

En bristande reliabilitet beror enligt Esaiasson mfl. (2012) i första hand på slump- eller slarvfel vid datainsamlingen. Dessa kan vara systematiska eller osystematiska, där osystematiska är att föredra enligt författaren. Detta kan till exempel vara slarviga anteckningar som blir omöjliga att tyda, missförstånd vid intervjuer och matematiska fel vid uträkningar.

I denna undersökning har dessa systematiska och osystematiska fel försökt förhindras av att kodningen alltid skett direkt i ett kalkylprogram på datorn. På så sätt utesluts risken för oläsliga

anteckningar. I undersökningen har inte heller några intervjuer genomförts, vilket gör att risken för missförstånd av analysobjektet är i det närmaste obefintlig. Varje operationalisering har dessutom översatts i diagram, vilket förhindrar att osystematiska fel går obemärkt förbi. Det är genom denna visualisering vi har kunnat hitta osystematiska fel som felaktigt skriven variabel, exempelvis v4a på cellen för v10a. Då vet vi att cellen för v4a redan blivit ifylld, vilket gör att vi med säkerhet kunnat ändra cellens variabel utan att ändra dess svar, då båda var "a".

När datainsamlingen gjordes om till olika diagram lät vi även kalkylprogrammet göra de matematiska uträkningarna. Detta för att utesluta de matematiska fel som Esaiasson mfl. (2012) beskriver som vanliga systematiska och osystematiska fel.

Dessa olika komponenter gör att vi anser oss ha en god reliabilitet.

6.6 Resultatvaliditet

God resultatvaliditet är enligt Esaiasson mfl. (2012) ett resultat av god begreppsvaliditet och reliabilitet. Författaren menar att detta påvisar avsaknaden av systematiska och osystematiska fel i datainsamlingen, vilket gör resultatet trovärdigt. Detta då man mäter det man påstår att man mäter.

Vi anser att vår undersökning har god resultatvaliditet då både begreppsvaliditeten och reliabiliteten är god. Detta trots risken för mätfel inom sökmotorn Mediearkivet som ligger bortom vår förmåga att utesluta.

7 Resultat och analys

I detta kapitel kommer resultatet för vår studie att presenteras. Frågeställningarna kommer att besvaras i den ordningen de är ställda i kapitlet för syfte och frågeställningar med underkapitel för vardera fråga. I varje underkapitel kommer först och främst en beskrivning av ett överblickande resultat för varje figur. Därefter kommer eventuella diagram att redovisas. Resultatet har brutits ner på år eller tidningar. Ibland är diagrammen uppdelade för både år och tidning. Nedbrytningen av resultatet beror på relevansen i uppdelningen.

Under varje diagram kommer det viktigaste resultatet att redovisas först. Därefter bryts det ner i enlighet med visualiseringen. Resultatet kommer att analyseras med hjälp av teori och tidigare forskning under diagrammen. Mängden av denna beror på relevans. Tidigare forskning finns inte alltid att tillgå för varje resultat och analys.

I slutet av resultatkapitlet finns en sammanfattning av de viktigaste resultaten och analyserna. Här redovisas även några slutsatser dragna utifrån resultatet.

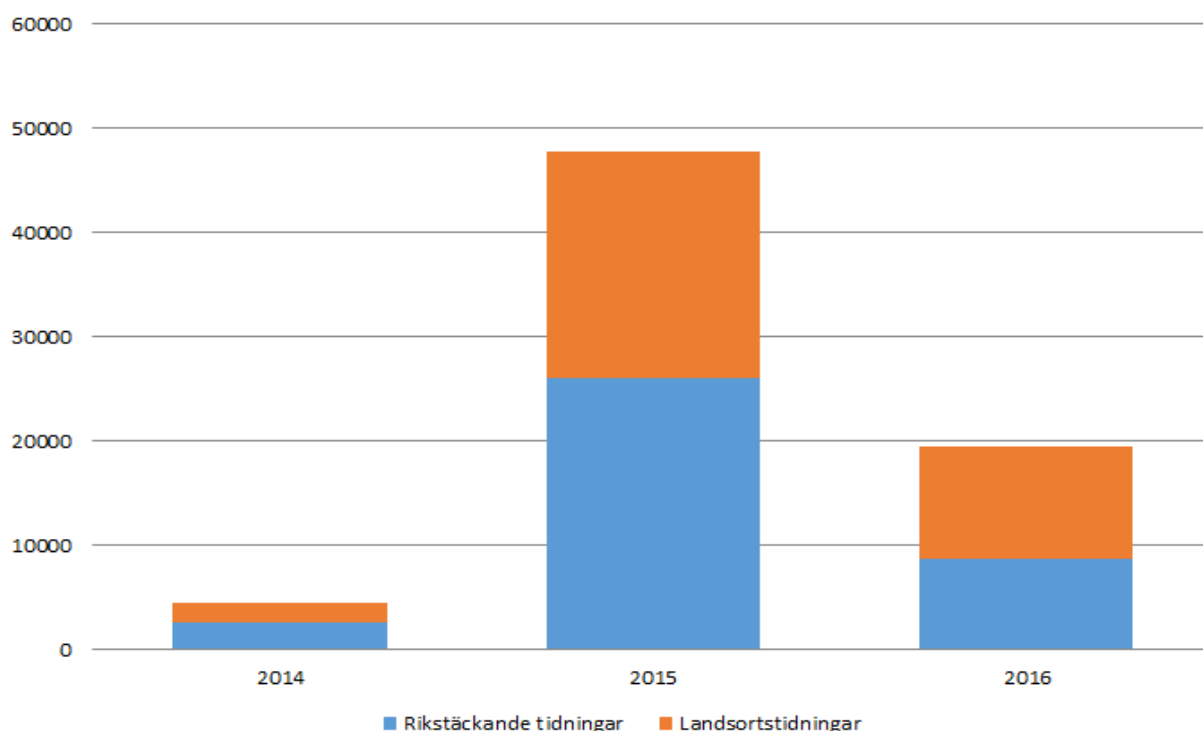
7.1 Mjölkkrisens rapportering och utrymme i nyhetsartiklar

Totalt publicerades 189 artiklar om mjölkkrisen i tidningarna som valdes ut. Av dessa publicerades 97 artiklar i rikstäckande tidningar och 92 artiklar i landsortstidningar. Detta motsvarar 51 % respektive 49 %.

Både rikstäckande tidningar samt landsortstidningar publicerade flest artiklar om mjölkkrisen under 2015. Detta motsvarar 64 % av det totala antalet artiklar. Under 2014 publicerades totalt åtta artiklar om mjölkkrisen medan det under 2016 publicerades totalt 60 artiklar. Detta motsvarar 4 % respektive 32 %.

De utvalda medierna skrev totalt 71 750 ord om mjölkkrisen mellan 2014 och 2016. Landsortstidningarna skrev totalt 34 504 ord medan de rikstäckande tidningar skrev 37 246 ord. Detta representerar 48 % respektive 52 %.

Figur 7.1.1 Mjölkkrisens utrymme i media 2014 - 2016 (antal ord)

N: 71 750 ord i 189 artiklar. De rikstäckande tidningarna är Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Göteborgs-Posten, Dagens Industri och Sydsvenskan. Göteborgs-Posten är en regiontäckande tidning, men kommer i alla tabeller att inkluderas med de rikstäckande tidningarna och skrivs som rikstäckande i analysdelen. Landsortstidningarna är Hallandsposten, Barometern, Kristianstadsbladet, Vestmanlands Läns tidning och Östgöta Correspondenten.

Vidare visar resultatet för mjölkkrisens utrymme i antal ord att det skrevs mest om mjölkkrisen 2015, både i rikstäckande tidningar och landsortstidningar. De rikstäckande tidningarna skrev totalt 25 990 ord medan landsortstidningarna skrev 21 753 ord om mjölkkrisen. Majoriteten av tidningarna skrev inte lika mycket om mjölkkrisen under 2014 och 2016 vilket stödjer de rapporter från Lantbrukarnas Riksförbund (2016) som visar att krisen hade sitt klimax 2015. Under 2014 skrev de rikstäckande tidningarna mest om mjölkkrisen (2 517 ord) medan landsortstidningarna tog över ledningen under 2016 (10 790 ord).

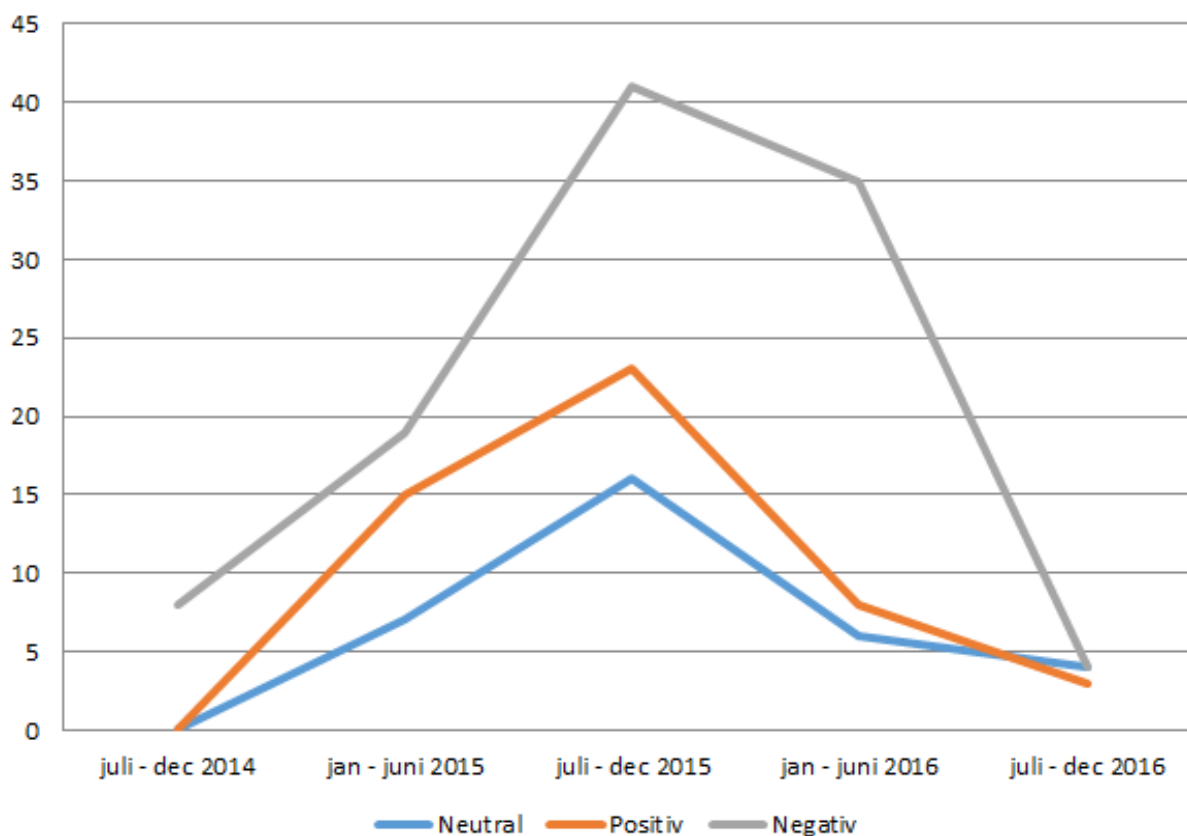
Enligt McCombs dagordningsteori (2004) har media makt att påverka vilka frågor som medborgarna ska tänka på genom utrymmet i nyhetsrapporteringen. Vår studie visar att mjölkkrisen var på den mediala agendan över hela Sverige, både i rikstäckande tidningar och landsortstidningar. Diagrammet visar även att krisen nådde sin kulmen 2015, då fenomenet fick som mest utrymme i tidningarna då. Enligt dagordningsteorin betyder stort utrymme i media att allmänheten noterar fenomenet. Detta kan vi dock

inte uttala oss om i fallet om mjölkkrisen då analysobjektet i vår undersökning är nyhetsartiklar. Vidare diskussion följer i kapitel åtta.

Totalt fick mjölkkrisen mest utrymme i rikstäckande tidningar. Dessa skrev totalt 2 472 ord mer än landsortstidningarna. I rikstäckande tidningar publicerades artiklar även mer frekvent. Trots att det inte är en stor skillnad går resultatet ändå i linje med Jon Jonssons studie (2015). Han kom fram till att de rikstäckande tidningarna, i det här fallet Dagens Nyheter och Aftonbladet, publicerade fler nyhetsartiklar kopplade till landsbygdsområden än storstadsområden. Mjölkkrisen, som vi undersökt, är ett fenomen kopplat till landsbygden och därmed stödjer vår studie Jon Jonssons resultat som säger att de rikstäckande tidningarna skriver om landsbygden oftare än vad de skriver om storstadsområden. Dock har Jonssons studie endast undersökt två rikstäckande tidningar och jämfört hur de fördelat nyheterna mellan storstadsområden och landsbygdsområden under olika år. I vår studie har vi istället undersökt en händelse och jämfört rikstäckande tidningar med landsortstidningar.

Majoriteten av alla artiklar om mjölkkrisen var porträtterade negativt (57 %). En dryg fjärdedel (26 %) porträtterade krisen ur en positiv vinkel medan bara 17 % av artiklarna var neutralt vinklade.

Figur 7.1.2 Porträttering av nyhetsartiklar 2014 - 2016 (antal artiklar)

N: 189 artiklar. Varje artikel har endast en porträttering.

Under perioden då mjölkkrisen var aktuell i medierna dominerade en negativ vinkel av krisen. Grafen visar att den negativa vinklingen var den vanligaste oavsett var man gjorde ett nedslag i tiden. Vid ett nedslag i juli till december 2015 kan man utläsa att den negativa porträttingen når sin kulmen. Totalt var det 41 artiklar som var negativa under denna tidsperiod. Däremot var artiklarna även som mest neutrala och positiva under den tidsperioden, 23 artiklar respektive 16. Detta beror till största sannolikhet på att rapporteringen i sin helhet nådde sitt högvattenmärke vid den här tiden och därmed följer linjerna varandra.

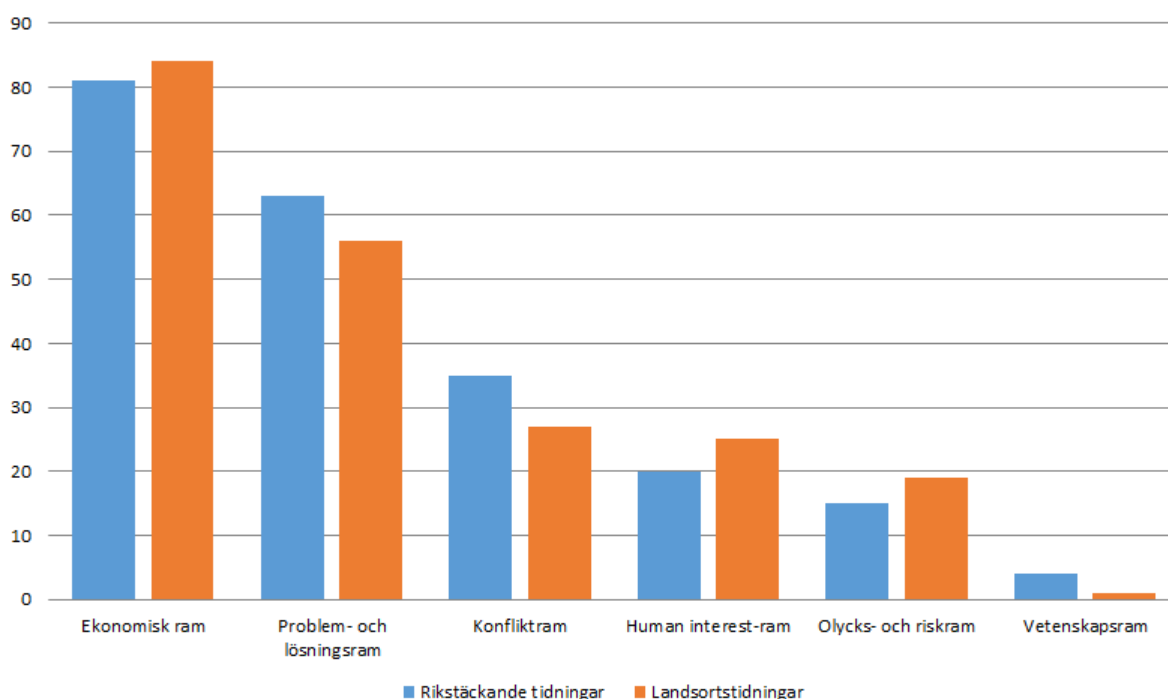
Efter nedslaget i juli till december 2015 visar grafen att antalet artiklar om mjölkkrisen minskar men att de olika linjerna fortfarande följer varandra. Det visar att förhållandet mellan negativt, positivt och neutralt vinklade artiklar fortsätter att vara konstant över tid. Det fanns alltså ingen speciell tidpunkt under mjölkkrisen som påverkade detta förhållande.

Resultatet av mjölkkrisens porträttering går i linje med teorin om nyhetsurval som enligt Strömbäck mfl. (2015) handlar om vad som faktiskt publiceras som nyheter. I grafen kan det uppmärksammas att det i mjölkkrisens fall är de negativa nyheterna som blivit nyheter oftare än andra porträtteringar. En studie gjord av Strömbäck och Ghersetti (2011) visar att det är tre faktorer som gör att svenska journalisters anser att en händelse blir en nyhet. Den första är att "händelsen är sensationell och oväntad", den andra är att "händelsen är dramatisk och spännande" och sist "att det är en exklusiv nyhet". Detta skulle kunna förklara varför de negativa nyheterna har dominerat vid rapporteringen av mjölkkrisen.

7.2 Inramning av mjölkkrisen

Den mest förekommande nyhetsramen för mjölkkrisen var den ekonomiska ramen. Ramen hittades i 165 av de 189 artiklar som kodades. Den nyhetsram som förekom näst flest gånger var problem- och lösningsramen som hittades i 119 artiklar, följt av konfliktramen som hittades i 62 artiklar. De nyhetsramar som inte var lika förekommande var human-interest ramen, olycks- och riskramen samt vetenskapsramen. I 45 artiklar fanns human-interest ramen med, olycks- och riskramen i 34 artiklar medan vetenskapsramen endast hittades i 5 artiklar.

Figur 7.2.1 Nyhetsinramning av nyhetsartiklarna 2014 - 2016 (antal gånger)

N: Totalt 430 nyhetsramar i 189 artiklar. Medelvärde: 2,3 nyhetsramar per artikel. Nyhetsartiklarna innehåller ofta mer än en nyhetsinramning. För en beskrivning av rikstäckande tidningar och landsortstidningar se figur 7.1.1.

Den ekonomiska nyhetsramen är också den mest förekommande ramen uppdelat på de två tidningsgrupperna. I de rikstäckande tidningarna förekommer ramen i 81 artiklar och i landsortstidningar i 84 artiklar. Enligt Lönnns teori om nyhetsinramningar (2005) förekommer den ekonomiska ramen oftare i seriösa morgontidningar. De tidningar som använts för studien är alla morgontidningar med fokus på nyheter och alla är etablerade medier. Däremot har denna studie inte jämfört resultaten med mindre seriösa

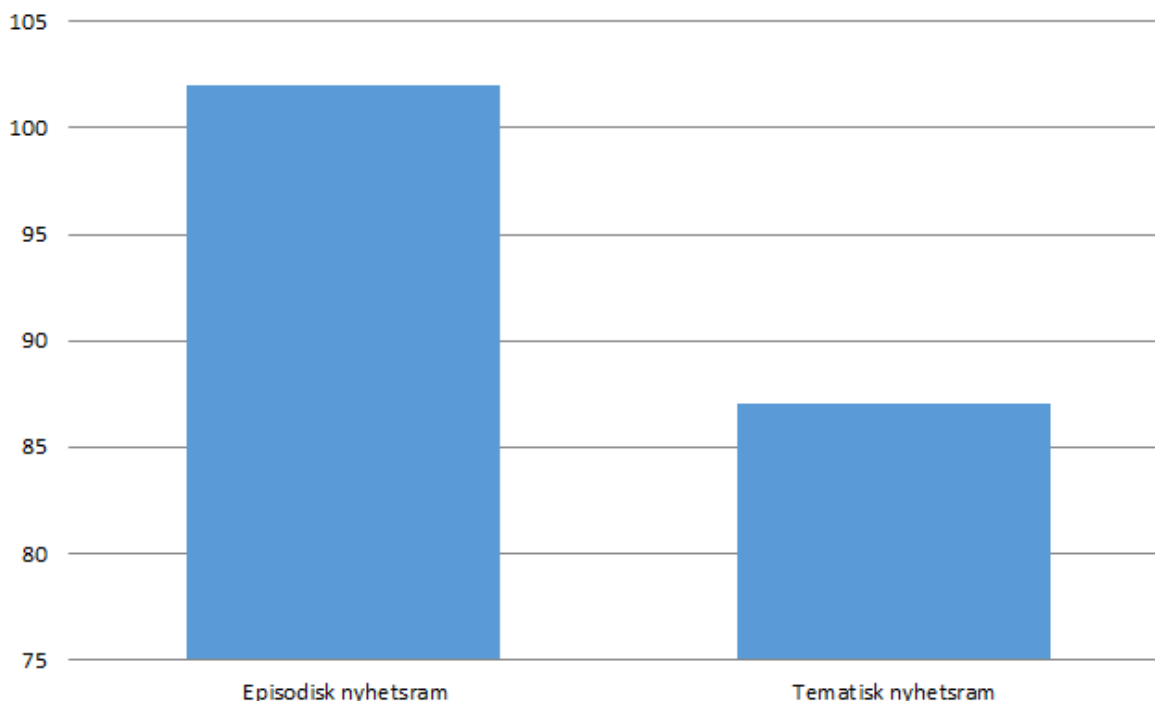
tidningar, som kvälls- eller skvallertidningar, men den visar att den ekonomiska ramen dominerar i de mer seriösa morgontidningarna.

Den nyhetsram som förekom i näst flest artiklar var problem- och lösningsramen. Detta gällde för både rikstäckande tidningar och landsortstidningar. Problem- och lösningsramen förekom i 63 artiklar publicerade av rikstäckande tidningar och i 56 artiklar publicerade av landsortstidningar. Den tredje mest förekommande nyhetsramen var konfliktramen som förekom i 35 artiklar publicerade av rikstäckande tidningar och i 27 artiklar publicerade av landsortstidningar. Lönnns teori om nyhetsinramningarna (2005) säger också att konfliktramen ofta förekommer i morgontidningar då konflikter lockar läsare och därmed har högt nyhetsvärde. I nyhetsartiklarna om mjölkkrisen är konfliktramen den tredje mest förekommande nyhetsramen och detta resultat stämmer väl överens med teorin om nyhetsinramning.

Vad gäller olycks- och riskramen förekom den oftare i landsortstidningarna än i de rikstäckande tidningarna. I landsortstidningarna förekom nyhetsramen i 19 artiklar jämfört med 15 artiklar i de rikstäckande tidningarna. Landsortstidningarna hade också fler human interest-ramar (25 artiklar) än de rikstäckande tidningarna (20 artiklar). I nästan alla human interest-ramar var det "case" i form av mjölkbönder som förekom.

Vid kontroll av den episodiska och tematiska nyhetsinramningen visade det sig att den episodiska nyhetsramen dominerade. Den episodiska nyhetsramen syftar på om artikeln skrev om enskilda händelser och den tematiska syftar på om artikeln satte in händelsen i ett större sammanhang. Totalt förekom den episodiska nyhetsramen i mer än majoriteten av nyhetsartiklarna (54 %). Den tematiska nyhetsramen förekom i totalt 87 artiklar, vilket var 46 % av nyhetsartiklarna.

**Figur 7.2.2 Antal artiklar med episodisk respektive tematisk nyhetsram 2014 - 2016
(antal artiklar)**

N: 189 artiklar. Artiklarna kodades antingen som episodisk eller tematisk, en artikel kan alltså inte ha båda.

Resultatet för mjölkkrisens inramning går i linje med Lönnns avhandling (2005) där forskning visar att det är den episodiska nyhetsramen som är mest förekommande i nyhetsartiklar publicerade i etablerad dagspress. Nyhetsartiklarna var oftast skrivna på ett sätt som inte uppgav någon bakgrund eller några

konsekvenser av fenomenet. Utifrån Lönns teori om nyhetsinramning innebär den episodiska inramningen att det inte finns någon bakgrund eller något sammanhang till det som skrivs medan tematisk nyhetsramning har detta.

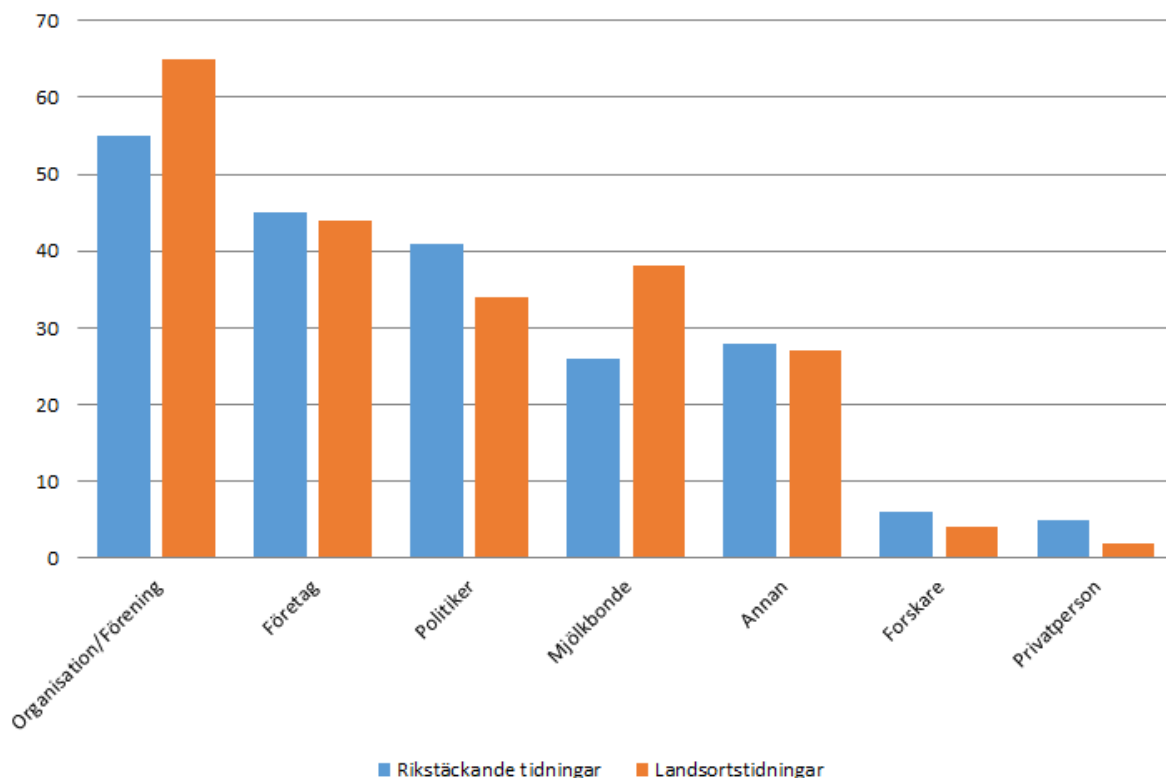
7.3 Mjölkkrisens dominerande aktörer i media

Totalt förekom det 420 aktörer i 189 artiklar. Av dessa förekom 206 aktörer i rikstäckande tidningar och 214 aktörer i landsortstidningar. Den aktör som förekom i flest artiklar om mjölkkrisen i båda grupper var organisationer och föreningar. I nästan alla artiklar var det aktören Lantbrukarnas Riksförbund som var organisationen. Totalt förekom organisationer i 120 artiklar vilket var mer än majoriteten av av alla artiklar som kodades (63 %).

Efter organisationer och föreningar förekom företag i flest artiklar. Antal artiklar där företag förekom var totalt 89 stycken, vilket var 47 % av alla artiklar. Politikerna förekom nästan lika ofta som företagen, i 75 artiklar vilket motsvarar 40 % av alla artiklar.

De aktörer som hamnar i skymundan i artiklarna om mjölkkrisen är forskare och privatpersoner. Forskare förekommer i endast 10 artiklar medan privatpersoner förekommer i 7 artiklar.

Figur 7.3.1 Förekomst av olika aktörer 2014 - 2016 (antal artiklar)

N: 420 aktörer i 189 artiklar. Mer än en aktör kunde förekomma i vardera artikel. För en beskrivning av rikstäckande tidningar och landsortstidningar se figur 7.1.1.

Både rikstäckande tidningar och landsortstidningar följer samma kurva, från de mest förekommande aktörerna till de minst förekommande aktörerna. Till exempel var aktören organisation och förening den mest förekommande aktören medan privatperson var den minst förekommande aktören i både rikstäckande tidningar och landsortstidningar.

Däremot var organisationer och föreningar mer förekommande i landsortstidningar än i rikstäckande tidningar. I landsortstidningarna förekom organisationer och föreningar i 65 artiklar medan de i rikstäckande tidningar förekom i 55 artiklar. Resultatet visar även att det var vanligare att mjölkbönder

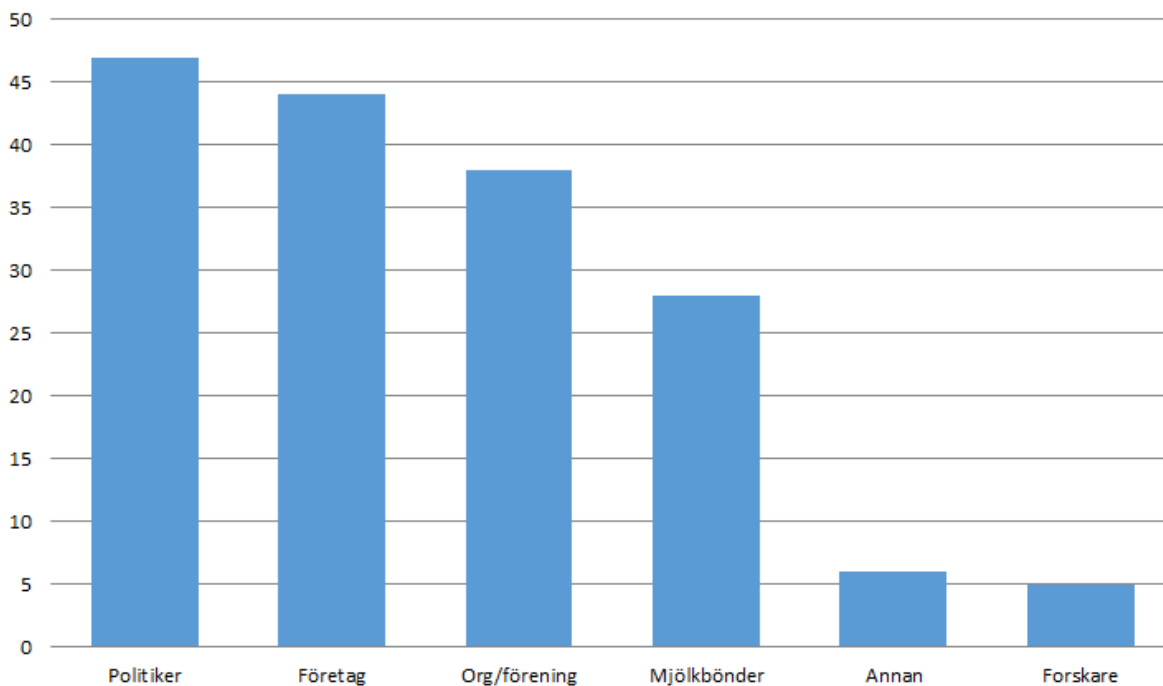
fick komma till tals i landsortstidningar medan politiker var mer förekommande i rikstäckande tidningar. Aktören mjölkbönder förekom i 38 artiklar publicerade av landsortstidningar medan de endast fanns med i 26 artiklar publicerade av rikstäckande tidningar. Detta överensstämmer med figur 7.2.1 som visar att human interest-ramen var mer förekommande i landsortstidningarna. Human interest-ramen innebär att artiklarna har ett "case" och för mjölkkrisen var mjölkbönderna oftast "casen".

Av alla artiklar var det 55 stycken som innehöll en annan aktör. Både de rikstäckande tidningarna och landsortstidningarna använde andra aktörer i nästan lika många artiklar. När det förekom en annan aktör handlade det oftast om myndigheter eller andra tidningar som fick uttala sig.

När artiklarnas aktörer kodades visade det sig att de flesta aktörer förekom under perioden juli till december 2015, vilket ytterligare styrker att mjölkkrisen fick som mest utrymme under den perioden. Däremot fanns det några aktörer som var mer förekommande under första halvåret av 2016. Dessa aktörer var företag, forskare eller annan aktör.

Trots att organisationer och föreningar förekom i flest artiklar om mjölkkrisen fick aktören inte så stort utrymme i dessa artiklar. Organisationer och föreningar fick mest utrymme i 38 artiklar vilket motsvarar en femtedel av de 189 kodade artiklarna. Den huvudsakliga aktören, som fick uttala sig flest gånger i de nyhetsartiklar om mjölkkrisen de medverkade i, var istället politiker. Som ovan nämnt var politikerna endast den tredje mest förekommande aktören. Däremot fick de mest utrymme i form av citat och referat när de väl förekom i artiklarna. Totalt förekom de som den huvudsakliga aktören i 47 artiklar, vilket var en fjärdedel av artiklarna.

Figur 7.3.2 Förekomst av huvudsaklig aktör i nyhetsartiklarna 2014 - 2016 (antal artiklar)

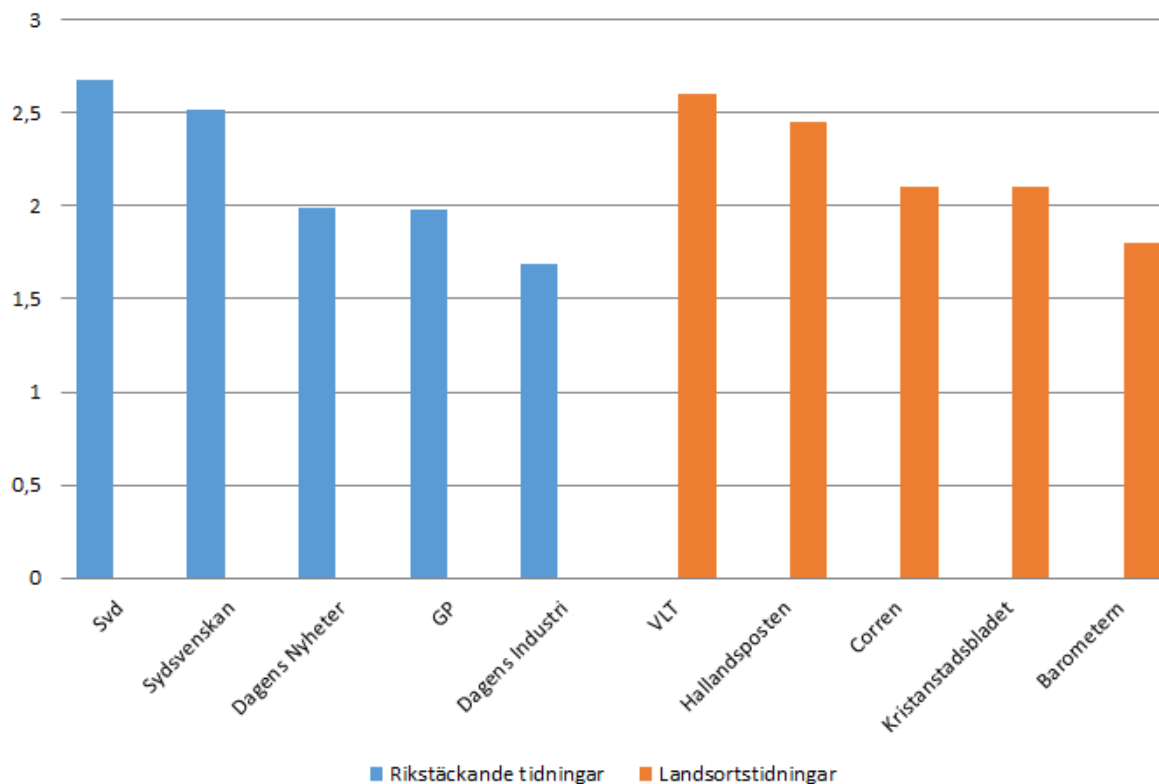
N: 189 artiklar. Diagrammet visar vilka aktörer som fick mest utrymme i citat och referat i varje artikel. Artiklar där huvudsaklig aktör inte kunde kodas var 21 artiklar och dessa presenteras inte i figuren. Aktören privatperson har aldrig uttalat sig flest gånger i en artikel och finns därmed inte presenterad i figuren.

Aktören företag var den andra mest förekommande aktören och fick även det näst största utrymmet i artiklarna. I 44 artiklar fick de mest utrymme vilket nästan motsvarar en knapp fjärdedel av artiklarna (23 %). De företag som förekom i artiklarna var mestadels Arla, Skånemejerier eller andra mjölkföretag. I

några fall förekom det andra företag, som exempelvis ICA och andra livsmedelskedjor. För aktören organisationer och föreningar var det Lantbrukarnas Riksförbund och Sveriges Mjölkbonder som dominerande. De aktörer som fick minst utrymme i artiklarna om mjölkkrisen var forskare och andra aktörer, som myndigheter eller tidningar. Forskare var endast huvudsaklig aktör i 5 artiklar och andra aktörer i 6 artiklar. Privatpersoner fick aldrig mest utrymme i de få artiklar de förekom i.

Vad gäller antalet aktörer som förekom i artiklarna om mjölkkrisen använde sig tidningarna av mer än två aktörer per artikel i genomsnitt. Både de rikstäckande tidningarna och landsortstidningarna hade ett medeltal på 2,2 aktörer per nyhetsartikel.

Figur 7.3.3 Antal aktörer per nyhetsartikel 2014 - 2016 (medelvärde)

N: 420 aktörer i 189 artiklar. Diagrammet visar medelvärdet av antal aktörer per artikel uppdelat efter tidning. För en beskrivning av rikstäckande tidningar och landsortstidningar se figur 7.1.1.

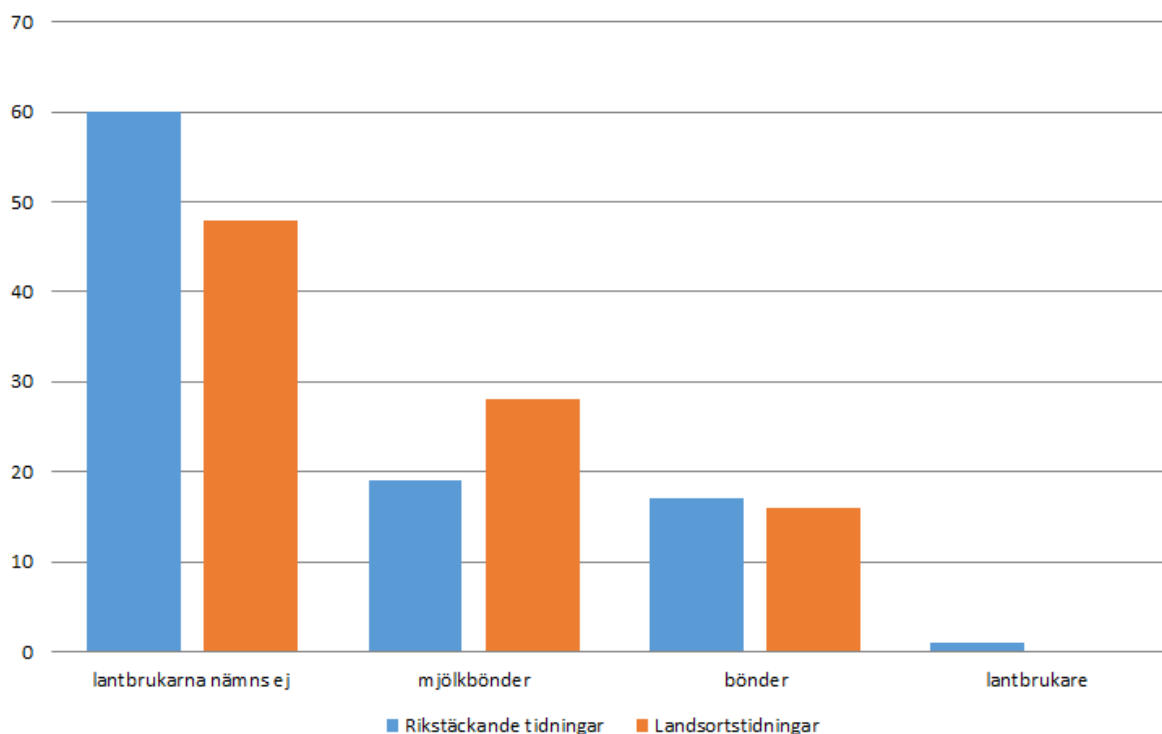
Vidare visar resultatet att det var Svenska Dagbladet som hade mest nyanserade artiklar med 2,68 aktörer per nyhetsartikel i genomsnitt. Minst nyanserade artiklar hade Dagens Industri som hade 1,69 aktörer per nyhetsartikel i genomsnitt.

Det här går i linje med teorin om gestaltning, där olika sakfrågespecifika gestaltningar är avgörande för hur publiken uppfattar innehållet enligt Strömbäck mfl. (2015). Författaren menar att en artikel med få aktörer har utformats efter en ensidig gestaltning vilket får publiken att acceptera den fakta som läggs fram. Om en artikel däremot är utformad efter en flersidig gestaltning, där aktörer med olika åsikter får komma till tals, menar författaren att läsaren istället accepterar den fakta som ligger i linje med deras egna värderingar. I vår studie använde sig båda tidningsgrupperna av mer än två aktörer i genomsnitt. Därmed har både rikstäckande tidningar och landsortstidningar generellt gjort flersidigt gestaltade artiklar om mjölkkrisen. Vår studie har däremot inte undersökt läsarnas uppfattning av fenomenet. Diskussion kring vidare forskning presenteras i kapitel åtta.

7.4 Medias benämning av mjölkbönderna

Benämningen av mjölkbönderna undersöktes i både rubriker samt inledning och brödtext. Totalt undersöktes 189 artikelrubriker. I majoriteten av fallen nämndes inte mjölkbönderna alls men i 43 % av rubrikerna förekom mjölkbönderna i varierande benämningar. Totalt nämndes mjölkbönderna oftare i rubriker i landsortstidningar. De stod för en knapp fjärdedel (23 %) av benämningarna medan rikstäckande tidningar stod för en femtedel.

Figur 7.4.1 Benämning av mjölkbönder i rubriker 2014 - 2016 (antal rubriker)

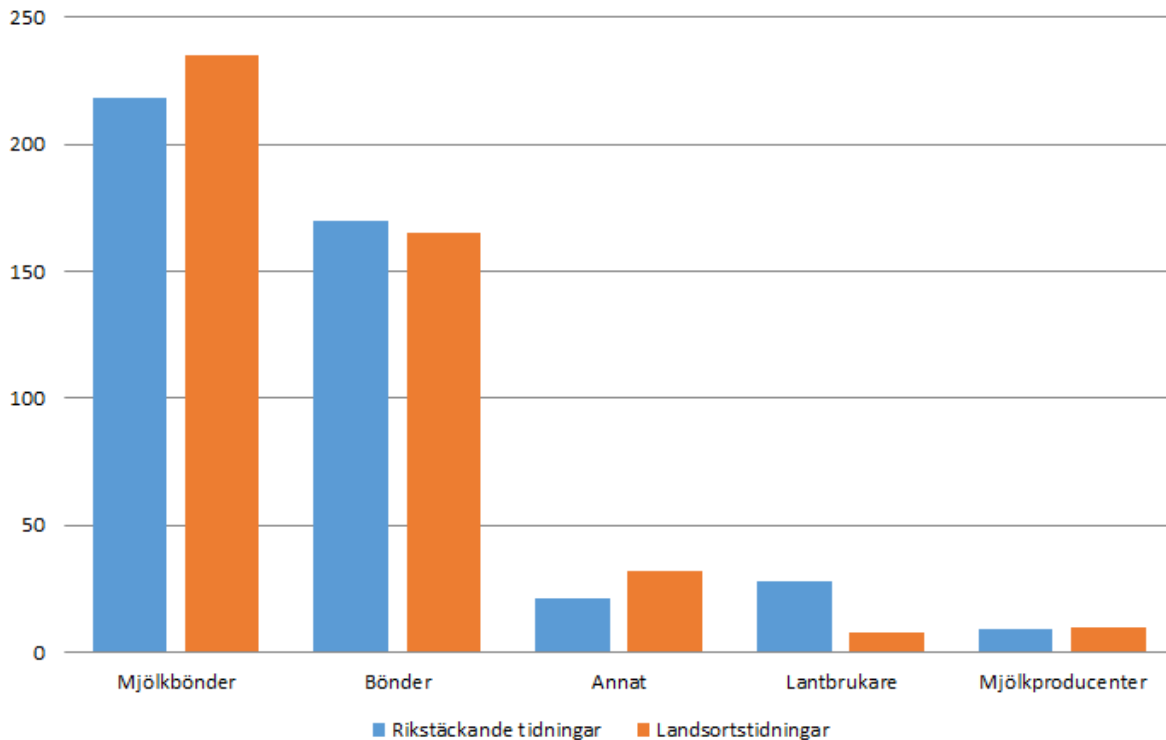
N: 189 artikelrubriker. Mjolkproducenter kodades också, men ingen rubrik innehöll den benämningen. För en beskrivning av rikstäckande tidningar och landsortstidningar se figur 7.1.1.

Diagrammet visar att mjölkbönderna inte nämns i 57 % av rubrikerna, men när en benämning förekommer är det vanligast i både landsorts- och rikstäckande tidningar att benämna dem som mjölkbönder. Totalt kodades 97 rubriker från rikstäckande tidningar och 92 rubriker från landsortstidningar.

En skillnad är att landsortstidningar benämnde mjölkbönderna som just mjölkbönder i en knapp tredjedel (30 %) av sina rubriker medan rikstäckande tidningar benämnde dem som mjölkbönder i en femtedel av sina rubriker. Det här motsvarar 28 respektive 19 artikelrubriker. Ingen tidning har valt att använda benämningen "mjolkproducenter" i rubriker.

Vidare har även benämningar av mjölkbönderna i artiklarnas inledning och brödtext undersökts. Totalt förekom det 896 benämningar i den resterande delen av de 189 nyhetsartiklarna. Alltså förekom det cirka 5 benämningar av mjölkbönder i varje artikels inledning och brödtext. De rikstäckande tidningarna stod för 446 av dessa benämningar medan landsortstidningar stod för 450 benämningar. Avrundar man resultaten motsvarar det här 50 % för respektive grupp. Det var alltså ingen skillnad mellan hur ofta rikstäckande tidningar och landsortstidningar nämnde mjölkbönderna i någon benämning.

Figur 7.4.2 Benämning av mjölkbönder i inledning och brödtext 2014 - 2016 (antal gånger)

N: Totalt 896 benämningar i 189 artiklar. Flera benämningar förekom i vardera artikel. För en beskrivning av rikstäckande tidningar och landsortstidningar se figur 7.1.1.

Diagrammet visar likheter med figur 7.4.1, då det även här var vanligast för både landsorts- och rikstäckande tidningar att skriva mjölkbönder. Men även här skriver landsortstidningar mjölkbönder oftare än rikstäckande tidningar. Landsortstidningar skriver mjölkbönder i drygt hälften (52 %) av sina fall medan rikstäckande tidningar skriver mjölkbönder i 49 % av sina fall. Det här motsvarar 235 respektive 218 gånger.

Rikstäckande tidningar benämnde mjölkbönderna som lantbrukare mer frekvent än vad landsortstidningar gjorde, medan landsortstidningar benämnde mjölkbönderna som något annat mer frekvent än vad rikstäckande tidningar gjorde. Under kategorin "Annat" var de mest förekommande benämningarna "producenter" och "Arlabönder".

Figur 7.4.1 och 7.4.2 går i linje med gestaltningsteorin. Detta då diagrammen visar resultat för hur tidningarna använder olika värdeladdade benämningar för mjölkbönderna. Detta kan enligt gestaltningsteorin styrka om tidningarna haft en stereotypiserad bild av mjölkkrisen och landsbygden. Värdeladdade ord kan enligt gestaltningsteorin påverka hur publiken uppfattar artikeln och i det här fallet även hur stor de uppfattar att krisen är. Vårt resultat visar dock att mer än majoriteten (57 %) av rubrikerna inte nämner mjölkbönderna alls. Det visar på att i majoriteten av fallen kan man argumentera för att tidningarna inte haft någon stereotypiserad bild

av mjölkkrisen. Däremot hade alla artiklar benämningar för mjölkbönderna i inledning och brödtext.

Det senare skulle kunna tolkas som att landsortstidningarna använder mer specificerade ord för mjölkbönder. Till exempel skulle orden lantbrukare och bönder kunna handla om bönder som ägnar sig åt annat än mjölkproduktion. Totalt använder sig rikstäckande tidningar av benämningen lantbrukare eller bönder i 44 % av sina fall medan landsortstidningar använder benämningarna i drygt en tredjedel av sina fall. Det här motsvarar 198 respektive 173 gånger. Enligt Andersson och Jansson (2012) skildras oftast landsbygden från ett urbant perspektiv då majoriteten av alla redaktioner ligger i städerna. Denna osäkerhet kring specifika benämningar skulle kunna klassas som en sådan.

7.5 Sammanfattning

Det totala materialet som kodades var 189 artiklar i fem landsortstidningar och fem riks- och regiontäckande tidningar mellan åren 2014 till 2016. Utifrån dessa artiklar som berör mjölkkrisen går det att se följande resultat.

De tidningar som skrev mest om mjölkkrisen i press var Dagens Nyheter och Kristanstadsbladet. På webben skrev Svenska Dagbladet mest om krisen, tätt följd av Östgöta Correspondenten och Vestmanlands Läns Tidning. Ett resultat som bekräftar när krisen var som värst var att samtliga tidningar skrev mest om mjölkkrisen under 2015. Under perioden juli till december 2015 nådde den negativa porträtteringen av mjölkkrisen sin kulmen.

Nyhetsramarna som dominerade under perioden för mjölkkrisen var ekonomisk nyhetsinramning och problem- och lösningsram. Human interest-ramen var mer populär i landsortstidningar medan konfliktramen förekom oftare i de rikstäckande tidningarna.

Aktören organisation och förening var den mest förekommande aktören i artiklarna om mjölkkrisen. Detta gällde både i landsortstidningar och i rikstäckande tidningar. Majoriteten av organisationerna och föreningarna som förekom i artiklarna var Lantbrukarnas Riksförbund. Politiker var dock den aktör som fick mest utrymme via citat och referat, trots att den inte förekom lika ofta. Majoriteten av "casen" i de artiklar med en human interest-ram var mjölkbönder, vilket stämmer överens med resultatet för aktörer där mjölkbönder syntes mer frekvent i landsortstidningar.

Majoriteten av rubrikerna till nyhetsartiklarna nämnde inte mjölkbönder alls. Men när det väl nämndes i rubrikerna skrev landsortstidningarna oftare mjölkbönder än bönder medan de rikstäckande tidningarna knappt skiljde sig åt i benämningarna. I inledning och brödtext såg det liknande ut då landsortstidningar även här skrev mjölkbönder oftare än rikstäckande tidningar. Däremot använde både landsorts- och rikstäckande tidningar mjölkbönder som huvudsaklig benämning. Rikstäckande tidningar skrev lantbrukare mer frekvent än landsortstidningar medan landsortstidningar benämnde mjölkbönderna som något annat mer frekvent än rikstäckande tidningar.

Dessa resultat kan tolkas som att journalister över stora delar av Sverige försökt ge en nyanserad bild av mjölkkrisen. Denna bild är inte stereotypiserad, även om landsortspress varit mer specifik i benämningen av mjölkbönderna. Lantbrukarnas Riksförbund, som uppger sig vara svenska mjölkbönders representant, förekom mest frekvent i nyhetsartiklarna men det var politiker som fick mest talutrymme. Det här kan förklaras genom att dessa intervjuer ofta är ansvarsutkrävande. Fler mjölkbönder förekom i lokalpress, vilket kan ha en geografisk förklaring.

De fall där tidigare forskning stödjer vårt resultat är när rikstäckande tidningar visade sig skriva något oftare om mjölkkrisen. Forskning från Jon Jonsson (2015) menar att de rikstäckande tidningarna Dagens Nyheter och Aftonbladet skriver mer om fenomen kopplade till landsbygden. Resultatet visar även tecken på att landsbygden skildras ur ett urbant perspektiv då de rikstäckande tidningarna använde mer ospecificerade benämningar för mjölkbönderna. Detta stöds av forskning från Andersson och Jansson (2012).

Andra resultat från undersökningen kan enbart styrkas av teorier inom forskningen, då forskning på just mjölkkrisen inte finns att tillgå. Det finns inte heller tidigare forskning som undersökt skillnader mellan landsortspress och rikstäckande press på ett sätt som gör att vi kan använda oss av denna.

8 Diskussion

Resultatet för studien som visar hur fem rikstäckande tidningar och fem landsortstidningar rapporterat om mjölkkrisen var till en viss del oväntat. Skillnaderna mellan de olika tidningsgrupperna var inte märkbart påtagliga och därmed kan det argumenteras för att urbaniseringen av redaktioner inte nödvändigtvis lett till en stereotypiserad bild av landsbygden. Dock är resultatet i den här studien baserat på ett fenomen med högt läsvärde. Detta baseras på Strömbäck och Ghersettis (2011) studie som tar upp tre faktorer som journalister anser att en nyhet måste ha för att den ska bli publicerad, vilka alla finns i informationen om mjölkkrisen. Krisen omskrevs som en hård nyhet i de medier vår studie undersökt, och kanske hade urbaniseringen av redaktioner spelat större roll vid analysering av mjukare material av landsbygden.

Bakgrunden till varför resultatet var oväntat är den tidigare forskning som visar att det skett en mediekoncentration till städerna (Nygren och Althén, 2014). Författarna Nygren och Althén visar att lokaljournalistiken har minskat kraftigt under de senaste tio åren. Mer än var tredje lokalredaktion har försvunnit, menar de. Andersson och Jansson (2012) menar att detta bidrar till en högre representation av staden i medierna och att landsbygden skildras från ett urbant perspektiv. Det här går dock inte i linje med Jonssons studie (2015) som visar på att det publiceras fler nyheter om landsbygden i rikstäckande tidningar än vad det publiceras stortstadsnyheter. Vår studie visar tecken på att landsbygdsområden omskrivs nästan lika ofta i rikstäckande tidningar som i landsortstidningar. Skillnaden gällande antal publicerade artiklar om mjölkkrisen var marginell, men de rikstäckande tidningarna publicerade något fler artiklar.

Skillnader

En skillnad mellan rikstäckande tidningar och landsortstidningar är enligt vår studie att benämningen av mjölkbönderna är mer specifik i landsortstidningar. Med ospecifik benämning menas att den valda benämningen inte sa något om vilken verksamhet den aktuella lantbrukaren var verksam inom. Det här kan man argumentera för att urbaniseringen av redaktionerna bidragit till. Detta då den geografiska närheten till mjölkbönder skulle kunna avgöra hur insatta journalisterna är i de korrekta benämningarna av olika lantbrukare verksamma inom olika fält av branschen. I resultaten för vår studie kan man även ana att den geografiska närheten till mjölkbönder avgjorde hur ofta de förekom som aktör i nyhetsartiklarna. Det här baseras både på att fler mjölkbönder förekom i landsortstidningar, samt att human interest-ramen följde samma mönster.

Även om urbaniseringen av redaktioner inte nödvändigtvis lett till stereotypiserade artiklar om mjölkkrisen skulle man kunna argumentera för att de ospecifika benämningarna på mjölkbönder kan leda till en typ av stereotypisering av landsbygden hos publiken. Detta då publik inom de rikstäckande tidningarnas läsekrets inte får en fullständig bild av branschen. Detta skulle kunna påverka hur de tar till sig annan information om landsbygden och den livsmedelsindustri som förekommer på gårdar lokaliserade runt om i Sveriges glesbygd.

Stereotypisering av mjölkbönder är ett problem som uppkommit i och med urbaniseringen. För 30 år sedan bodde det fler människor på landsbygden och därmed fanns det även fler mjölkbönder. Dessa producerade ungefär fem miljarder liter mjölk per år. Idag är gårdarna större och mer effektiviserade vilket gör att 3 500 mjölkbönder kan producera samma mängd, enligt Peder Tuborgh, koncernchef på Arla Foods, som uttalar sig i SVT-dokumentären "Det vita guldet" (2018). Man skulle då kunna argumentera för att en korrekt benämning av dessa mjölkbönder kan leda till att människor utan geografisk närhet till mjölkindustrin ändå förstår omfattningen av mjölkböndernas arbete. Gårdar är idag ekonomiskt vinstdrivande företag och mjölkbönderna som driver dem är entreprenörer såväl som fysiskt arbetande bönder.

Vidare väcker resultatet som visar att politikerna fick mest utrymme i artiklarna frågor kring vems kris det egentligen handlade om. Politikerna uttalade sig ofta om olika lagförslag som skulle göra det bättre för mjölkbönderna, och dessutom var intervjuerna ofta ansvarsutkrävande. Olika företag fick även nästan lika mycket talutrymme som politiker. Bland företagen dominerade visserligen olika mjölkföretag som man kan argumentera för hade relevans i frågan. Men de som krisen faktiskt berörde, själva mjölkbönderna, fick närvara i betydligt färre artiklar. Mjölkbönderna hamnade i skymundan i sin egna kris medan politiker och mjölkföretag fick mer spelutrymme. Vi anser att det är förvånande att mjölkbönderna inte var mer närvarande då det enligt Lönnns teori (2005) ofta förekommer "case" i nyheter. Däremot fick organisationer som ska representera mjölkbönderna, som Lantbrukarnas Riksförbund eller Sveriges Mjölkbönder, förekomma i majoriteten av artiklarna. Men trots att de var den mest förekommande aktören fick de ändå inte uttala sig i samma utsträckning som politiker och företag.

Som tidigare nämnt visade vårt resultat att de flesta aktörer förekom under perioden juli till december 2015. Däremot var det några av aktörerna som förekommer mer frekvent under första halvåret av 2016. Dessa var företag, forskare och andra aktörer. Detta kan tolkas som att tidningarna ville analysera konsekvenserna av den stora krisen som var 2015. Därmed använde de sig av fler forskare och företag som fick uttala sig om dagslägets situation samt om krisen som varit.

Konsekvenser av denna avsaknad av artiklar som tar ner innehållet på en mikronivå skulle kunna tolkas som att det avgör hur emotionellt engagerade publiken blir i krisen. Det här kan man i sin tur argumentera för påverkar hur omfattande de uppfattar att krisen är. Det skulle också kunna påverka de krisdrabbade mjölkbönderna som i viss mån förlitade sig på allmänhetens välvilja under mjölkkrisen. Detta då initiativ som "mjölklyftet" spelade på kunders vilja att betala en krona mer för den svenska mjölken i mataffärer. På en samhällsnivå skulle man kunna argumentera för att nedläggningen av mjölkgårdar kan leda till en minskning av öppna landskap som tack vare sin unika flora och djurrikedom gynnar det svenska ekosystemet. Dessutom skulle nedläggning av mjölkgårdar kunna leda till en minskad produktion av andra livsmedel. Detta då mjölkbönder med mjölkproduktion som huvudsaklig försörjning och spannmålsproduktion som sekundär försörjning ändå inte klarar av att gå runt ekonomisk och därför tvingas lägga ned hela sin verksamhet.

Dessutom föll majoriteten av artiklarna om mjölkkrisen in under en episodisk nyhetsinramning, vilket betyder att en händelse inte presenteras med bakgrund och/eller konsekvenser. Även här skulle det kunna argumenteras för att allmänheten inte får någon större förståelse för krisen då många av nyhetsartiklarna inte sattes in i något större sammanhang.

Framtida forskning

Efter att ha undersökt hur fem rikstäckande tidningar respektive fem landsortstidningar rapporterat om mjölkkrisen råder vi forskare att göra fortsatta studier om mjölkkrisen. Det har inte forskats tidigare om mjölkkrisen ur ett medialt perspektiv. Dessutom finns det inte heller mycket forskning som utgår från fenomen eller händelser kopplat till landsbygden. En del av de resultat vi fått fram går i linje med forskning som visar på skillnader i rapporteringen av landsbygden respektive staden. För att ytterligare kunna styrka detta gällande mjölkkrisen krävs det forskning som undersöker fler rikstäckande tidningar och landsortstidningar i svensk media. Branschtidningar publicerade en stor del av artiklarna om mjölkkrisen, och för att få en ännu bredare bild skulle man kunna göra kvantitativa innehållsanalyser av dessa. Det behövs också studier som undersöker bilder och bildtexter i artiklarna om mjölkkrisen då

dessa kan ha stor relevans för resultatet. Även kvalitativa studier krävs för en djupare förståelse av artiklarnas innehåll.

Vidare hade det även varit intressant att undersöka läsarnas uppfattning av krisen. Till exempel visade resultatet för studien att majoriteten av artiklarna använde sig av en flersidig gestaltning. Enligt teorin om framing (2015) innebär en flersidig gestaltning att läsaren accepterar den fakta som ligger i linje med deras egna värderingar när aktörer med olika åsikter får komma till tals. Detta kunde vi däremot inte uttala oss om då det går utanför studiens undersökning.

Detsamma gäller det resultat som visade mjölkkrisens utrymme i media. Enligt McCombs dagordningsteori (2004) betyder stort utrymme i media att allmänheten noterar fenomenet. Om det stämmer för mjölkkrisen hade varit av intresse att undersöka.

Referenslista

- Andersson, M., & Jansson, A. (2012). *Landsbygdens globalisering. Medier, identitet och social förändring i nätverkssamhällets marginaler*. Göteborg: Daidalos AB.
- Avraham, E., & First, A. (2006). Media, power and space: ways of constructing the periphery as the 'other'. *Social & Cultural Geography*, 7(1), 71-86. doi: 10.1080/14649360500451741.
- Bergh, E., & Tsatsa, F. (2011). *Hur stor plats tar lokalbefolkningen? En undersökning i utbredningen av lokalnyheter i Göteborgs-Posten och Dagens Nyheter* (Kandidatuppsats). Luleå: Institutionen för konst, kommunikation och lärande, Luleå Tekniska Universitet. Hämtad 2018-02-25 från URL: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1015335/FULLTEXT02.pdf>
- Boholm, Å., & Hansson, S.O., & Persson, J., & Peterson, M. (2005). *Osäkerhetens risker: kulturella och etiska perspektiv på samhällets riskfrågor*. Nora: Nya doxa.
- Centerpartiet, “# mjöklöftet - Ta ställning för mjölken”, URL: <https://www.centerpartiet.se/landningssidor/2015-januari/mjolkloftet>
Hämtad: 2018-04-16
- Eriksson, M. (2010). *Reproducing a periphery. Popular representations of the Swedish North*. (Doktorsavhandling, Kungliga Skytteanska Samfundet, 66). Umeå: Kulturgeografiska institutionen, Umeå universitet. Hämtad 2018-02-22 från <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:354324/FULLTEXT01.pdf>
- Esaiasson mfl. (2012). *Metodpraktikan - Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Fjärde upplagan. Vällingby: Norstedts Juridik AB
- Jansson, Lönn, E. (2005). *Jobb(iga) nyheter. Om dagstidningarnas bevakning av arbetsmiljöfrågor*. (Doktorsavhandling, Medier & kommunikation, 8). Umeå: Kultur och medier. Hämtad 2018-04-16 från URL <http://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A144104&dswid=5168>
- Jonasson, L. (2015). *Måste Aftonbladet minnas vad en jämtländsk by heter? En kvalitativ studie av hur jämtländska nyheter porträtteras i rikstäckande press* (Kandidatuppsats). Umeå: Humanistiska fakulteten, Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå universitet. Hämtad 2018-02-26 URL: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:822487/FULLTEXT01.pdf>
- Jonsson, J. (2015). *Kampen om tidningssidorna: landsort vs. storstad* (Kandidatuppsats). Umeå: Institutionen för kultur och medievetenskaper, Umeå Universitet. Hämtad 2018-02-25 från URL: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:800738/FULLTEXT01.pdf>
- Jordbruket i siffror, “Antal mjölkcor per företag åren 1974 och 2015. Sorterad efter antalet per företag år 1974.” (grafik), URL: <https://jordbruketisiffror.wordpress.com/2016/08/29/fascinerande-fakta-antal-mjolkkor-per-foretag-lan-for-lan-1974-2015/>
hämtad: 2018-04-12
- Lantbrukarnas Riksförbund. (2016). *Mjölkrapporten nr 2 juni 2016*. Stockholm: Lantbrukarnas Riksförbund.
- Lantbrukarnas Riksförbund. (2016). *Mjölkrapporten nr 3 september 2016*. Stockholm: Lantbrukarnas Riksförbund.

Lantbrukarnas Riksförbund. (2016). *Mjölkrapporten nr 1 mars 2016*. Stockholm: Lantbrukarnas Riksförbund.

Larsson, L. (2015). *Tillämpad kommunikationsvetenskap*. Fjärde upplagan. Lund: Studentlitteratur AB

McCombs, M. (2004). *Makten över dagordningen - Om medierna, politiken och opinionsbildningen*. Stockholm: SNS Förlag

Nilsson, Å. (2010). Kapitel 4: *Kvantitativ innehållsanalys*. Ekström, Larsson (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB

Nygren, G., & Althén, K. (2014). *Landsbygd i medieskugga*. (Journalistikstudier vid Södertörns högskola: 7). Huddinge: Södertörns högskola, institutionen för kommunikation, medier och IT.

Orvesto Konsument, "Räckviddsrapport - Orvesto Konsument 2017 helår", URL: https://www.kantarsifo.se/sites/default/files/orvesto_konsument_rackviddsrapport_2017_helar.pdf
Hämtad: 2018-04-12

Pichler, A. (Författare & regissör). (2018). *Det vita guldet*. [Dokumentär]. Sverige: Sveriges Television AB.

Shehata, A. (2015). Journalistikens dagordningar och gestaltningar. I M.Karlsson & J.Strömbäck (red.), *Handbok i journalistikforskning* (s.353-371). Lund: Studentlitteratur.

Strömbäck, J. (2015). Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar. I M.Karlsson & J.Strömbäck (red.), *Handbok i journalistikforskning* (s.151-168). Lund: Studentlitteratur.

TV4-gruppen (B), TV4 lägger ned lokala nyhetssändningar - riksredaktionen förstärks med inrikesreportrar ute i landet, hämtad 2018-04-20, från <http://www.tv4gruppen.se/Templates/TV4Gruppen/Pages/StandardPage.aspx?id=7850&epslanguage=sv>

Bilagor

Bilaga 1, Kodschema

99 = Okodbart

v1 Vilket datum var artikeln publicerad?

siffror

v2 Vilken tidning är artikeln publicerad i?

v3 Hur många ord är artikeln?

siffror

v4 Förekommer aktören privatperson i artikeln?

v4a Ja

v4b Nej

v5 Förekommer aktören mjölkbonde i artikeln?

v5a Ja

v5b Nej

v6 Förekommer aktören företag i artikeln?

v6a Ja

v6b Nej

v7 Förekommer aktören organisation/förening i artikeln?

v7a Ja

v7b Nej

v8 Förekommer aktören forskare i artikeln?

v8a Ja

v8b Nej

v9 Förekommer aktören politiker i artikeln?

v9a Ja

v9b Nej

v10 Förekommer annan aktör i artikeln?

v10a Ja

v10b Nej

v4-v10 baseras på om aktören får komma till tals via citat eller referat i texten. Om ett parti eller regering förekommer i artikeln klassas det som politiker. EU klassas som organisation.

v11 Vilken huvudsaklig aktör får komma till tals via citat eller referat?

v11a Privatperson

v11b Mjölkbonde

v11c Företag

v11d Organisation/Förening

v11e Forskare

v11f Politiker

v11g Annan

Här menar vi den aktör som fått flest citat eller referat. Om två olika personer från samma företag nämns klassas det tex. som att aktören "företag" fått två uttalanden. Om två aktörer har fått lika många citat eller referat kodas detta som okodbart. Privatperson är här en konsument som inte har några egna intressen i frågan. En mjölkbonde kan därmed aldrig klassas som en privatperson.

v12 Hur många aktörer får komma till tals via citat eller referat i artikeln?

siffror

Här räknas alla olika aktörer samman.

v13 Hur många män får komma till tals via citat och referat?

siffror

Baseras på sådant som kan utläsas i texten, till exempel namn eller beskrivning av en normativ bild av en man. Om detta inte kan utläsas kodas det som okodbart.

v14 Hur många kvinnor får komma till tals via citat och referat?

siffror

Baseras på sådant som kan utläsas i texten, till exempel namn eller beskrivning av en normativ bild av en kvinna. Om detta inte kan utläsas kodas det som okodbart.

v15 Hur benämns mjölkbönderna i rubriken?

v15a Mjölkbönder

v15b Bönder

v15c Lantbrukare

v15d Mjolkproducenter

v15e Annat

v15f Lantbrukarna nämns inte i rubriken

Här inkluderas även fraserna i bestämd form, tex. att "bönderna" blir variabeln "bönder".

v16 Hur många gånger benämner man mjölkbönderna som "mjölkbönder" i artikeln?

siffror

v17 Hur många gånger benämner man mjölkbönderna som "bönder" i artikeln?

siffror

v18 Hur många gånger benämner man mjölkbönderna som "lantbrukare" i artikeln?

siffror

v19 Hur många gånger benämner man mjölkbönderna som "mjolkproducenter" i artikeln?

siffror

v20 Hur många gånger benämner man mjölkbönderna som något annat i artikeln?
siffror

v16 - v20, Här inkluderas även fraserna i bestämd form, tex. att “bönderna” blir variabeln “bönder”. Den benämning som förekommer flest gånger blir den huvudsakliga. Både text och citat kontrolleras.

v21 Hur är artikeln porträtterad?

v21a Neutralt

v21b Positivt

v21c Negativt

Med porträtterad menar vi hur artikeln huvudsakligen är vinklad. Mjölkkrisen är ett negativt fenomen, men en artikel om att bönderna exempelvis får bidrag för att klara krisen ska klassas som positiv.

v22 Vilken lösning presenteras?

v22a Ekonomiskt bistånd

v22b Lagändring

v22c Andra politiska strategier

v22d Annat

v22e Det presenteras ingen lösning

Med ekonomiskt bistånd klassar vi bistånd som tex. EU-stöd. Andra politiska strategier är tex. mjölklyftet som presenterades av Centerpartiet och var frivilligt.

v23 För vem är “mjölkkrisen” ett problem i artikeln?

v23a Mjölkbönder

v23b Mjölkföretag

v23c Andra företag

v23d Organisation

v23e Allmänheten

Vem som agerar offer i artikeln. Med mjölkföretag menas till exempel Arla, Skånemejerier eller dylikt mejeriföretag/koncern. Med organisationer menar vi intresseorganisationer som tex. LRF. En privatperson klassas i den här frågan som “allmänheten”.

v24 Har artikeln en episodisk eller tematisk nyhetsram?

v24a Episodisk

v24b Tematisk

Episodisk nyhetsram är när artikel aldrig sätter in ett enskilt fall i ett större sammanhang. Eller att man aldrig lämnar makro-nivån. Episodisk är alltså inte samma sak som human interest-ram. Tematisk är när en enskild händelse sätts in i ett större sammanhang.

v25 Finns det en problem- och lösningram i artikeln?

v25a Ja

v25b Nej

v26 Finns det en konfliktram i artikeln?

v26a Ja

v26b Nej

v27 Finns det en olycks- och riskram i artikeln?

v27a Ja

v27b Nej

v28 Finns det en ekonomisk nyhetsram i artikeln?

v28a Ja

v28b Nej

v29 Finns det en vetenskapsram i artikeln?

v29a Ja

v29b Nej

v30 Finns det en human interest-ram i artikeln?

v30a Ja

v30b Nej

Human interest-ramen är vad man skulle kunna kalla ett “case”.

v31 Förekommer det lokala angivelser i artikeln?

v31a Ja

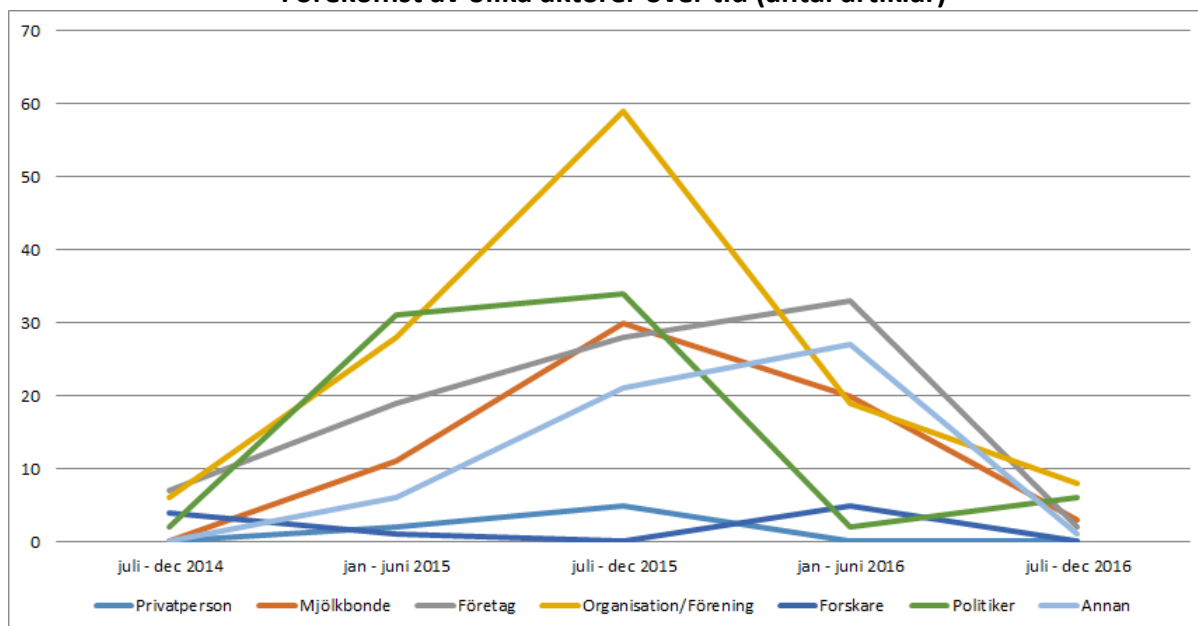
v31b Nej

Med lokala angivelser menas aktörer som benämns geografiskt, tex. “göteborgare” eller “kalmarbo”, eller tex “värmlandsmjölken”

Bilaga 2, Figurer ej presenterade i resultat

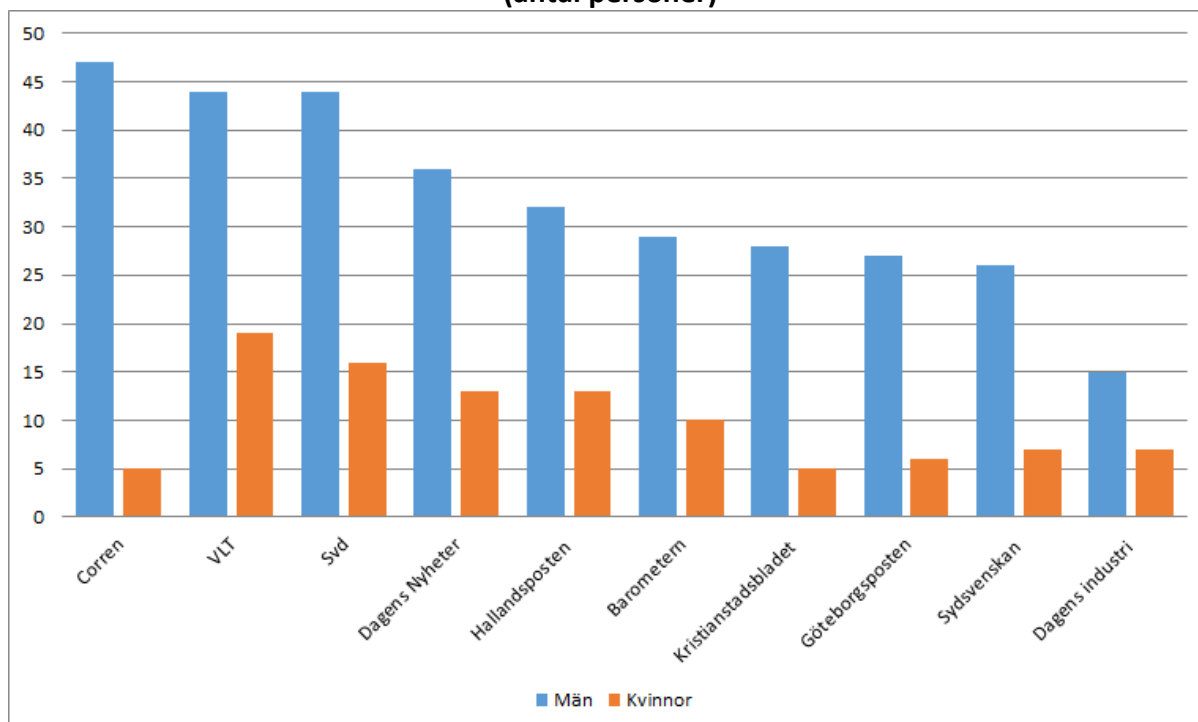
Här presenteras de figurer som av relevansskäl inte tagits upp i resultatdelen. Variabel 31 finns varken med i resultatdelen eller bland bilagorna, då den inte gav något som helst utslag.

Förekomst av olika aktörer över tid (antal artiklar)

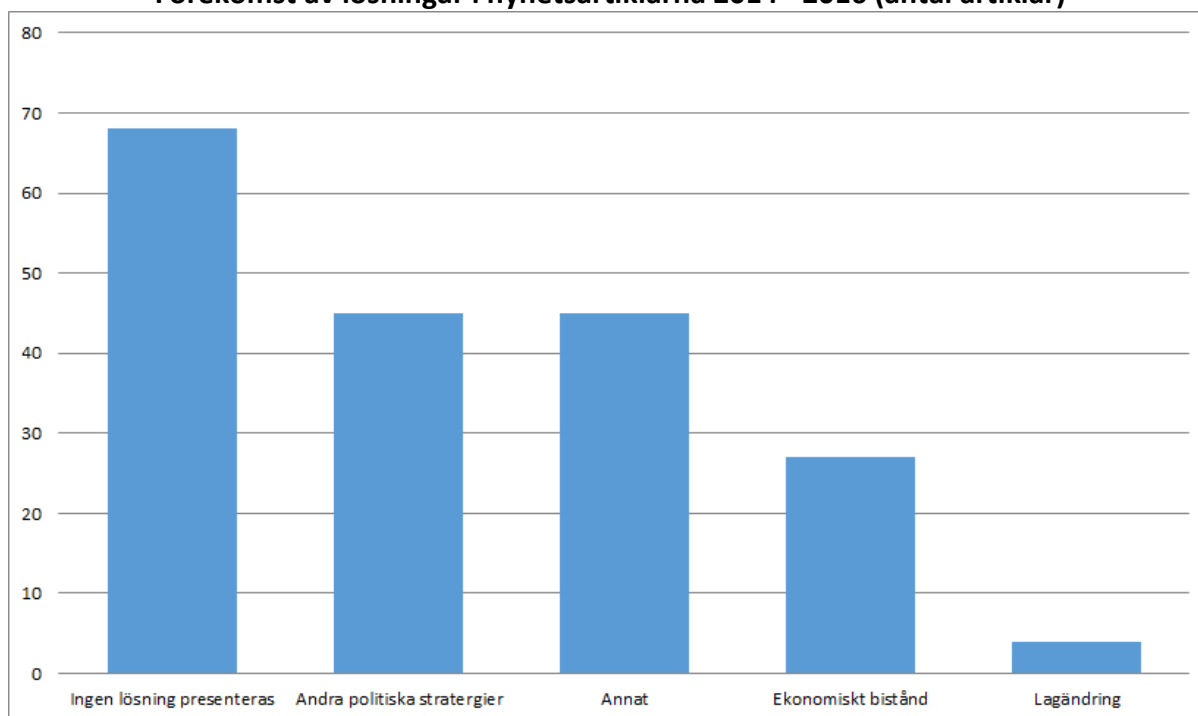
N: 420 aktörer i 189 artiklar. Flera aktörer kan förekomma i vardera artikel.

Antal män och kvinnor som får uttala sig om mjölkkrisen 2014 - 2016 (antal personer)

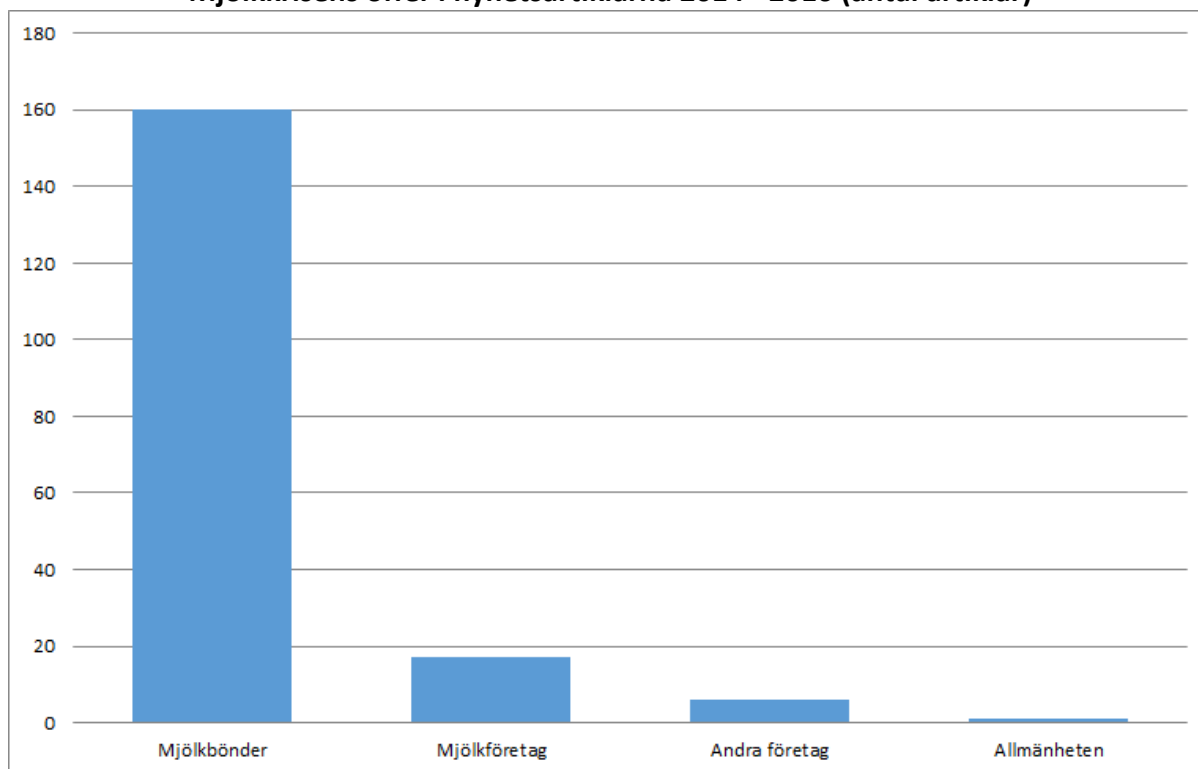
N: Totalt förekommer 429 personer i 189 artiklar. 76 % av dessa var män och 24 % var kvinnor. Samma man eller kvinna kan förekomma mer än en gång pga att antal män och kvinnor kodats i varje artikel. Tryck och webb har slagits ihop.

Förekomst av lösningar i nyhetsartiklarna 2014 - 2016 (antal artiklar)

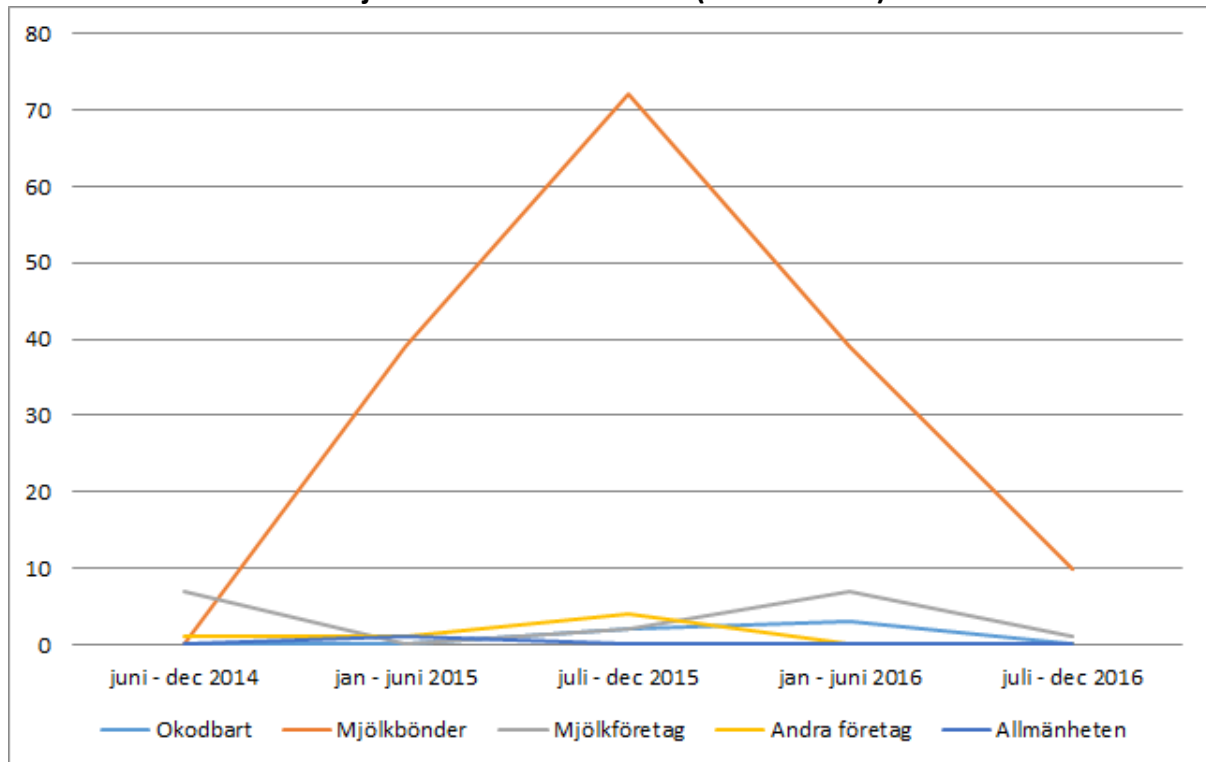
N: 189 artiklar. Artiklarna kunde endast ha en lösning.

Mjölkkrisens offer i nyhetsartiklarna 2014 - 2016 (antal artiklar)

N: 189 artiklar. Varje artikel kunde endast ha ett offer. Fem artiklar kodades som okodbart pga inget offer kunde hittas. Organisation kodades men denna var aldrig offer i någon artikel och syns därför inte i figuren.

Mjölkkrisens offer över tid (antal artiklar)

N: 189 artiklar. Kodat som att vardera artikel endast kan ha ett huvudsakligt offer.